

ЗЕЛС

**ПРИОРИТЕТ НА РЕШЕНИЈАТА ЗА ПРОБЛЕМИТЕ
ВО ОБРАЗОВАНИЕТО**

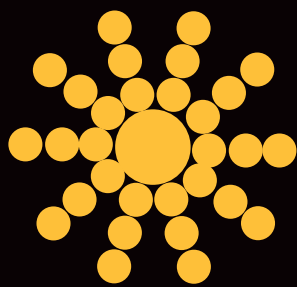
**PRIORITY OF DECISIONS FOR PROBLEMS IN THE
EDUCATION FIELD**

ЗАЕДНИЦА НА
ЕДИНИЦИТЕ НА
ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС

**СО ПРОЕКТИ ОД ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ
ДО ПОГОЛЕМА ЗАШТЕДА НА ЛОКАЛНИТЕ
ВЛАСТИ**

**FROM ENERGY EFFICIENCY PROJECTS
TO INCREASED SAVINGS OF THE LOCAL
AUTHORITIES**

ASSOCIATION OF
THE UNITS OF LOCAL
SELF-GOVERNMENT
OF THE REPUBLIC OF
MACEDONIA - ZELS

1972 - 2012

40
години | vjet | years

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL
SELF-GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE
TË REPUBLIKËS SE MAQEDONISË

Почитувани,

Активностите на ЗЕЛС во изминатиов период беа насочени на повеќе полиња, поврзани со извршувањето на надлежностите на локалните власти. Пред почетокот на септември, Управниот одбор ја одржа деветтата седница на која посебен акцент беше ставен на предизвиците со кои се соочуваат општините во образованието, поради недостатокот на средства за извршување на оваа надлежност. Градоначалниците истакнаа дека огромен проблем е континуираното зголемување на цената на горивата, на дрвата и на електричната енергија, што се одразува директно на општинските буџети. Беше посочен и проблемот за третманот на локалните јавни установи (училишта и градинки) како деловни субјекти, заради што на истите им се пресметува индустриска тарифа за струјата и за парното греене.

Спроведувањето на процесот на децентрализацијата, како еден од клучните критериуми за членство на Република Македонија во Европската унија, беше мотивот за иницијативата на канцеларијата на УНДП, во Скопје, за реализација на средба на претставници од ЗЕЛС со Ричард Ховит, член на Европскиот парламент и известувач за нашата земја, при неговата дводневна посета во Република Македонија. Претставниците на ЗЕЛС на состанокот истакнаа дека децентрализацијата е сериозна придобивка за целокупниот развој и стабилност на земјата и дека е едена од важните столбови во спроведувањето на Охридскиот рамковен договор. Ги изнесоа досегашните успеси на ЗЕЛС во правец на развивање на овој процес, но ги посочија и предизвиците со кои се соочуваат општините, при што потенцираа дека во моментов најголем предизвик за општините е обезбедувањето на поголема финансиска независност на локалната власт. Слични информации беа изнесени и на средбата што претставници од ЗЕЛС ја имаа со делегација од Обединетото Кралство, составена од претставници од Министерството за надворешни работи, Министерството за одбрана, ДФИД, повторно, одржана во просториите на ЗЕЛС. На овој состанок беше нагласено дека капацитетите на општинската администрација во континуитет се зајакнуваат, со спроведувањето на адекватни обуки, преку ЗЕЛС тренинг центарот, во правец на создавање на општини по европски терк, каде граѓаните ќе бидат максимално задоволни од добиените услуги.

Обуките што ЗЕЛС тренинг центарот ги реализира за општинската администрација продолжија и во овој период. Обука имаа членовите од УЧР мрежата при ЗЕЛС, а членовите на ИТ Мрежата при ЗЕЛС следеа обука за управување со компјутерски системи и проектно планирање. Во овој период, на барање на поголем број претставници од општините, во ЗЕЛС се формира нова, четиринаесетта мрежа-Мрежа на локални инспектори за сообраќај, патишта и патен сообраќај. Стручното тело за поддршка на Мрежата за животна средина, на 11 септември, 2012 година, во просториите на ЗЕЛС одржа состанок, како дел од своите редовни активности. ЗЕЛС организираше и пет регионални средби, на кои претставниците од МОН добија јасна слика за потребите на наставниците за обука и на лицата одговорни за образование од општините. Изготвената информација, претставниците од МОН ќе ја достават до Владата на Република Македонија, за развивање на Програма за обука на наставници за клучни компетенции (осум клучни компетенции).

Подобрувањето на енергетската ефикасност, како дел од енергетиката, не само во светски размери, туку и во нашата земја, во последните неколку години зема силен замав и претставува значаен сегмент за економијата во земјата. Во тој контекст и локалната власт се повеќе презема активности од оваа сфера, поради што во овој број на Гласилото им отстапиме место на неколку општини-членки на ЗЕЛС, да ги споделат своите најдобри практики што досега ги реализирале во енергетската ефикасност.

Со почит,

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Dear all,

The activities of ZELS in the previous period have been focused on several areas, related to the execution of competences by local authorities. Before the beginning of September, the Management Board held its ninth session, at which special emphasis was placed on the challenges, that municipalities have been facing in the area of education, due to lack of funds for execution of this competence. The mayors stated that a crucial problem is the constant increase in the price of fuels, wood and electricity, which is directly reflected on municipal budgets. They also referred to the problem of the treatment of local public institutions (schools and kindergartens) as business entities, as a result of which an industrial tariff for electricity and central heating is calculated to them.

The implementation of the decentralisation process, as one of the key criteria for membership of the Republic of Macedonia to the European Union, was the motive for the initiative of the UNDP Office in Skopje, for holding a meeting of representatives of ZELS with Richard Howitt, Member of the European Parliament and Rapporteur for our country, during his two-day visit to the Republic of Macedonia. The representatives of ZELS at the meeting indicated that decentralisation is a serious contribution to the overall development and stability of the country and is one of the important pillars in the implementation of the Ohrid Framework Agreement. They presented the success ZELS has achieved so far regarding the development of this process, but also noted the challenges that municipalities have been facing, whereby they stated that the biggest challenge for municipalities is currently the provision of greater financial independence of the local government. Similar information was presented at the meeting that the representatives of ZELS had with the delegation of the United Kingdom, composed of representatives from the Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Defence, DFID, again held in the premises of ZELS. At this meeting, it was stressed that the capacities of the municipal administration have been continuously strengthened, by the implementation of adequate training, through the ZELS Training Centre, in the direction of creating municipalities based on the European model, where citizens will be maximally satisfied with the services they receive.

The training sessions organised by the ZELS Training Centre for the municipal administration continued during this period, as well. Training was organised for the members of the ZELS network of employees responsible for HRM, whereas the members of the IT Network within ZELS followed training in computer systems management and project planning. During this period, at the request of a large number of representatives from municipalities, a new network was established within ZELS, the fourteenth network-Network of local inspectors for traffic, roads and road transport. The professional body, supporting the Network for Environment, held a meeting on 11 September 2012, in the premises of ZELS, as part of its regular activities. ZELS also organised five regional meetings, at which the representatives from the Ministry of Education and Science (MON) obtained a clear image of the training needs of teachers and persons responsible for education in the municipalities. The prepared information will be submitted by the representatives from MON to the Government of the Republic of Macedonia for development of a teacher training programme for key competences (eight key competences).

The improvement of energy efficiency, as a segment of energy, not only worldwide, but also in our country, in the past few years has been moving into a positive direction and is a significant segment of the country's economy. In that context, the local government has been increasingly undertaking activities in this area, so that in the current issue of the Newsletter we have provided space for several municipalities- members of ZELS, to share their best practices so far implemented in energy efficiency.

Sincerely yours,

Dusica Perisic
Executive Director of ZELS

**Зедница на единиците на локалната самоуправа
на Република Македонија - ЗЕЛС**

Тел.+389(0)2 30 99 033/ факс.+389(0) 2 30 61 994
Ул. Женевска бб. п. фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Извршен директор на ЗЕЛС: Душица Перишиќ
Заменик на извршен директор на ЗЕЛС: Ардита Дема -Мехмети
Уреднички колегиум: Весна Арсовска -Динковска,
Виктор Арнаудоски

Дизајн, подготовка за печатење и печатење: Арс Ламина
Лектура и превод на англиски: Момент мал

**Association of the units of local self-government
of the Republic of Macedonia - ZELS**

Tel. +.389(0)2 30 99 033/ fax. +389(0) 2 30 61 994
St. „Zenevska,, p.box,F.P.32,1000 Skopje, Republic of Macedonia
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Executive director of ZELS: Dusica Perisic
Deputy Executive Director: Ardita Dema – Mehmeti
Editorial Board: Vesna Arsovska –Dinkovska, Viktor Arnaudovski
Graphic design and print : Ars Lamina
Proofread by: Moment mal, Translated into English by: Moment mal

ОДРЖАНА ДЕВЕТТАТА СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС, ВО ПРОСТОРИИТЕ НА ОПШТИНА ЧАИР

Управниот одбор на ЗЕЛС, на 31 август, 2012 година, во просториите на општина Чаир ја одржа деветтата седница на која беа разгледувани тековни состојби од процесот на децентрализацијата, односно предизвиците со кои се соочуваат локалните власти во извршувањето на префрлените надлежности. Особено беа потенцирани проблемите во образованието, кои произлегуваат од недоволното средства во блок дотациите што ги добиваат општините од централната власт, за непречено извршување на обврските од оваа надлежност. По опсежната дискусија на оваа тема беше донесен заклучок претседателството на ЗЕЛС, до средината на септември, 2012 година да се сретне со високи претставници од Министерствата за образование и наука, за финансии, за култура, за труд и социјала и за локална самоуправа. На средбата да бидат договорени мерки за надминување на состојбата, при што ќе се инсистира на планирање на реални трошоци во буџетот за 2013 година, на дотациите кои ги планираат ресорните министерства а за спроведување на надлежностите од страна на локалните власти.

NINTH SESSION OF THE MANAGEMENT BOARD OF ZELS, HELD IN THE PREMISES OF CHAIR MUNICIPALITY

The Management Board of ZELS, on 31st August 2012, in the premises of Chair municipality, held its ninth session during which the current state of the decentralisation process was reviewed, that is, the challenges faced by the local authorities in terms of realisation of the transferred competences. In particular, the emphasis was placed on the education area problems which arise from the insufficient funds in the block-grants received by the municipalities from the central authority aimed towards smooth realisation of the obligations within this competence. Following the extensive discussion on this topic, a conclusion was reached that the ZELS Presidency, till mid September 2012, shall meet high representatives of the ministries of education and science, finance, culture, labour and social policy, and local self-government. The measures for overcoming the situation while insisting on actual costs planning for the 2013 budget of the grants planned by the competent ministries for the purposes of realisation of the competences by the local authorities shall be agreed at the meeting.

ПРИОРИТЕТ НА РЕШЕНИЈАТА ЗА ПРОБЛЕМИТЕ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО

Разгледувањето на состојбите со недостатокот на финансиски средства во образованието беше приоритетна точка на 9-тата седница на УО на ЗЕЛС. Беше истакнато дека ЗЕЛС тековно ги следи состојбите и е во постојана комуникација со своите членки за проблемите со кои тие се соочуваат на ова поле, при што на неколку изминати седници на УО се дискутираше на оваа тема и се упатени адекватни барања до надлежните министерства и институции, но проблемот се уште не е решен. Градоначалниците истакнаа дека состојбата во образованието не треба да се анализира изолирано од останатите трансфери кои се добиваат од централната власт, од блок дотациите за надлежност во социјалната заштита и средствата од ДДВ. Огромен проблем е континуираното зголемување на цената на горивата, на дрвата и на електрична енергија што се одразува директно на општинските буџети. Дополнителен проблем претставува третманот на локалните јавни установи (училишта и градинки) како деловни субјекти, заради што на истите им се пресметува индустриска тарифа за струјата и за парното греење. Зголемувањето на цената на услугите на топлификација, заканата за блокирање на сметките и неиспорака на топлинска енергија претставуваат можност за блокирање на спроведувањето на образовниот процес во училиштата, градинките и други јавни установи на поголем број скопски општини и Градот Скопје. Беше истакнато дека општините се во голема мера погодени од одлуките на регулаторната комисија, особено поради образложението дека третманот на јавните установи мора да се изедначи со останатите деловни субјекти, а во спротивно цената на енергијата ќе треба да се зголеми за домаќинствата, што е социјално непопуларна мерка. Беше истакнат и проблемот со вработувањата на лица во градинките, кои и покрај тоа што е обезбедена согласност од надлежното министерство, надоместоците за истите не се вклучени во блок дотациите и претставува вработувања на товар на општината. Градоначалниците истакнаа дека барањата на ЗЕЛС мора да бидат реално одразени во процесот на буџетското планирање на средства за образование, труд и социјала за следната година. Беше истакнато дека во координација со министерот за локална самоуправа, Невзат Беџта, ова прашање од негова страна ќе биде покренато на седница на Владата. Членовите на УО, решение на проблемот гледаат освен во соодветното предвидување на реални трошоци во Буџетот за 2013 година и во добивање на средства за покривање на заостанатите обврски и долгови на општините, по овој основ. Еден од предлозите беше да се изврши надомест на заостанатите исплати за нафта и дрва за огрев од стоките резерви на РМ. Беше покренато и прашањето за проблемите кои настанаа со употребата на новите автобуси што ги подари Владата на РМ и старите на ЈСП Скопје, на некои општини, бидејќи истите не може да се вклучат во вршење на дејност, а истовремено во блок дотациите за нив не се предвидени дополнителни трошоци за набавка на гориво.

Управниот одбор ја разгледа информацијата за активностите од процесот и прогресот во реализацијата на проектот „јавни работи“ за вработување на 2000 лица во општините. Беше изнесено дека со распределбата направена по првото барање од вкупниот утврден број од 2000 лица, за распределба останале уште 222 лица. ЗЕЛС имаше активна улога во комуникацијата со своите членки за адекватно спроведување на целиот процес. Огласот, беше објавен согласно критериумите утврдени од страна на Владата на РМ, а спроведен од страна на Агенцијата за вработување. За остатокот од 222 лица, ЗЕЛС достави барање до сите општини дали имаат интерес за дополнителен број на лица, за што интерес доставија 57 општини. Управниот одбор дискутираше дали методот на линеарна распределба на овие лица по заинтересираните општини е соодветен, особено што одредени општини имаат донесено соодветна програма со која ќе ги вклучат во реализација овие лица, во однос на други општини кои не изготвиле ваква програма. Повторното објавување на огласот го врши самата општина, но по истите критериуми, меѓу кои се и старосната граница и статусот на невработено лице заведено во Агенцијата за вработување. УО донесе заклучок распределбата на преостанатите лица до вкупната бројка од 2000 лица за вршење на јавни работи за биде распределена линеарно, помеѓу сите 57 пријавени општини, а претседателот на ЗЕЛС да изврши дополнителна консултација со скопските градоначалници да се откажат од барањето за распишување на конкурс за потребите од дополнителни лица.

Управниот одбор на ЗЕЛС на претходната седница ги разгледуваше новите Правила за работа на Советот на Европа, меѓу кои дискутираше и за критериумите за избор на делегати и нивните заменици во Конгресот на локални и регионални власти, при Советот на Европа. Согласно овие правила, членовите на делегацијата треба да опфаќа најмалку 30% жени, односно истиот однос да постои и кај членовите и кај нивните заменици. Составот на делегацијата останал непроменет, освен што досегашниот делегат Владимир Талески, градоначалник на Општина Битола беше именуван за заменик член, додека досегашниот заменик член, Ирена Мишева, претседател на Советот на Град Скопје беше именувана за член во делегацијата. Управниот одбор го утврди следниот состав за членови на делегацијата: Зоран Заев, градоначалник на општина Струмица, Енвер Пајазити, градоначалник на општина Брвеница и Ирена Мишева, советник во Советот на Град Скопје. За нивни заменици се номинирани: Иван Франгов, градоначалник на општина Гевгелија, Назмие Идризи, советник во Советот на општина Тетово и Владимир Талески, градоначалник на општина Битола. Со оглед дека претстојат локални избори, мандатот на овој состав на делегацијата ќе биде само шест месеци.

Во точката развој беше покрената дискусија за утврдување на тарифа за индустриска струја за локалните јавни институции, јавните претпријатија и стопанства. Со проширувањето на опфатот и третманот на индустриски објекти на јавните претпријатија, локалните јавни установи и стопанства, општините се доведуваат во мошне неповолна состојба на зголемени трошоци и закани за рентабилно работење или дури и генерирање на долгови. Беше истакнато дека е потребно да се ревидираат мрежните правила, кои согласно законот ги предлага субјектот кој врши дистрибуција на електрична енергија, додека на истите согласност дава регулаторната комисија за енергетика, а чија дејност е да го штити јавни-

PRIORITY OF DECISIONS FOR PROBLEMS IN THE EDUCATION FIELD

Reviewing the situation with lack of funds in the education field was a priority item on the ninth session of the ZELS Management Board. It was emphasised that ZELS monitors the situations on a continuous basis and maintains permanent communication with its members regarding the problems they face in this area; this topic was discussed on a several previous sessions of the Management Board and the relevant requests were sent to the competent ministries and institutions; however, the problem still remains unsolved. The mayors pointed out that the education situation should be analysed independently from the other transfers received by the central authority, from the block-grants for social protection competence and the VAT funds. The continuous fuel price increase represents a huge problem, that is of wood and electrical energy, which directly reflects in the municipal budgets. The local public institutions (schools and kindergartens) treatment as business entities represents an additional problems, since they are charged with the industrial tariff for electricity and heating. Heating services price increase, threatened account blocking and non-delivery of heat energy all represent a possibility for blockage of the educational process in the schools, kindergartens and other public institutions in a greater number of municipalities of Skopje and the City of Skopje. It was emphasised that the municipalities are under significant impact of the regulatory commission decisions, in particular because of the explanation that the public institution treatment should be equalised with all other business entities; otherwise, the energy price should increase for the households, which is a socially unpopular measure. The employment problem of persons in the kindergartens was also pointed out, for whom, apart from the provided consent of the competent ministry, the contributions were not included in the block-grants thus representing employment on burden of the municipality. Mayors pointed out that ZELS requests should be reflected in the education, labour and social activity funds budget planning process for the next year. In addition, it was emphasised that in coordination with the Minister of Local Self-Government, Nevzat Bejta, this issue shall be raised by him on a governmental session. The Management Board members believe that the problem, apart from the relevant actual costs envisaging in the 2013 Budget, shall be solved also by receiving funds for covering of the outstanding commitments and debts of the municipalities, on this basis. One proposal referred to compensation of outstanding payments for oil and wood out of the commodity reserves of the Republic of Macedonia. The issue regarding the problems arising from the use of new buses awarded by the Government of the Republic of Macedonia and the old ones of JSP Skopje to some municipalities was also raised, since the same cannot be included in performing of the activity, and at the same time, the block-grants for them do not foresee additional costs for fuel procurement.

ИНИЦИЈАТИВА ЗА ОФИЦИЈАЛИЗИРАЊЕ НА СОРАБОТКАТА СО ГРУПАЦИЈАТА НА СТРАНСКИ ИНВЕСТИТОРИ ПРИ СТОПАНСКА КОМОРА НА МАКЕДОНИЈА

Управниот одбор го усвои текстот на Меморандумот за соработка меѓу ЗЕЛС и „Групацијата на странски инвеститори“ при Стопанската комора на Република Македонија. Беше посочено дека во текот на месец август е реализирана средба на Советот на странски инвеститори со претставници од ЗЕЛС. Целта на соработката е меѓусебна промоција, развој, привлекување на инвестиции како и подобрување на условите за водење бизнис преку лобирање за подобрување на легислативата. Со деловното работење, компаниите имаат морална обврска за финансирање на проекти кои се од значење за локалната заедница, институт кој е познат како корпоративна социјална одговорност и кој се очекува од инвеститорите, заради што соодветно треба да се предвиди содржина на Меморандум за соработка. УО на ЗЕЛС го усвои текстот на Предлог –Меморандумот за соработка помеѓу ЗЕЛС и Советот на странски инвеститори при Стопанска комора на Македонија каде беше сугерирано во содржината да се предвидат и обврски од областа на корпоративната социјална одговорност и тоа во консултации со соодветни општини на чија територија ги спроведуваат деловните активности.

от интерес. Исто така потребно е да се започне процес на промена на легислативата заради дополнително уредување на оваа проблематика со Законот за енергетика во корист на општините. Се постави и дилемата дали е добро решението преземањето на објектите на енергетската мрежа кои преминуваат во стопанисување од страна на ЕВН Македонија да се прикажуваат како инвестиции врз основа на превземен обврски со договорот за продажба на ЕСМ. Беше укажано дека е потребно што поскоро применување на Законот за подземните инфраструктурни објекти и инсталации со цел евидентирање на сите објекти на електроенергетската мрежа и нивно оданочување со данок на имот. Беше заклучено да се реafirмира барањето на ЗЕЛС упатено до Регулаторната комисија за енергетика, а во рамките на внатрешната организациона структура да се изготви иницијатива за измена и дополнување на Законот за енергетика со кој ќе се утврдат мерки за надминување на неповолните состојби за општината.

INITIATIVE FOR OFFICIALISING THE COOPERATION WITH THE GROUP OF FOREIGN INVESTORS OF CHAMBER OF COMMERCE OF MACEDONIA

The Management Board adopted the text of the Memorandum of Cooperation between ZELS and the “Group of Foreign Investors” of the Chamber of Commerce of the Republic of Macedonia. It was indicated that a meeting between the Council of foreign investors and the ZELS representatives was held in August. The cooperation is aimed towards mutual promotion, development, attracting investments, as well as improvement of the conditions for business management through lobbying for legislation improvements. Companies are morally obliged with their business operations to finance projects of importance for the local community, an institute known as corporative social responsibility which is expected from the investors, due to which it shall be foreseen with content of a Memorandum of Cooperation. The ZELS Management Board adopted the text of the proposed Memorandum of Cooperation between ZELS and the Council of foreign investors of the Chamber of Commerce of Macedonia where the content suggested envisaging of obligations in the field of corporative social responsibility in consultation with the relevant municipalities on whose territory they perform their business activities.

The item intended for various issues was used to discuss the determining of the industrial electricity tariff for the local public institutions, public enterprises and businesses. By extending the scope and industrial facilities treatment of public enterprises, local public institutions and economies, the municipalities are brought into a very adverse situation of increased costs and threats for profitable operations or even debt generation. It was emphasised that it is necessary to revise the network rules which, according to the law, are proposed by the entity performing electrical energy distribution, for which the consent is given by the regulatory energy commission whose activity is aimed towards protecting the public interest. In addition, it is necessary to commence the legislation change process for the purposes of additionally regulating this issue with the Energy Law in benefit of the municipalities. It was discussed whether or not the decision to represent the taking over of facilities of the power grid for use by EVN Macedonia as investments on the basis of undertaken commitments with the contract for sale of ESM is a good decision. It was indicated that the Law on Underground Infrastructure Facilities and Installation should be applied as soon as possible in order to record all facilities of the power grid and to impose the property tax on them. It was concluded to reaffirm the ZELS request to the Regulatory Energy Commission and, within the internal organisational structure, to prepare and initiative for amending and supplementing the Energy Law which shall define measures for overcoming the adverse situations of the municipality.

The Management Board reviewed the information relating to the activities of the process and progress in terms of realisation of the project “public affairs” for employment of 2000 persons in the municipalities. It was stated that 222 persons are left to be assigned out of the assignment made in accordance with the first request out of the total determined number of 2000 persons. ZLS had an active role in terms of communication with its members for the purposes of proper implementation of the entire process. The announcement was published in accordance with the criteria determined by the Government of the Republic of Macedonia and implemented by the Employment Agency. Regarding the remaining 222 persons, ZELS submitted a request to all municipalities relating to their interest for an additional number of persons; 57 municipalities have expressed their interest. The Management Board discussed whether the linear assignment method for these persons in the interested municipalities is appropriate, in particular due to the fact that certain municipalities have adopted a relevant programme which shall include these persons in the realisation, as compared to other municipalities which did not prepare such a programme. The re-publishing of the announcement is performed by the municipality itself, but in accordance with the same criteria, among which the age limit and the status of unemployed person registered in the Employment Agency. The Management Board adopted a decision that the remaining persons assignment up to the total number of 2000 persons for realisation of public affairs should be linear, among all 57 registered municipalities, and the ZELS President shall perform an additional consultation with the mayors from Skopje to resign from the request for announcing a competition for the need of additional persons.

The ZELS Management Board, on its previous session, reviewed the new Operational Rules of the Council of Europe, and discussed the criteria for selection of delegates and their deputies in the Congress of local and regional authorities of the Council of Europe. In accordance with these rules, the delegation members should include at least 30% women, and the same ratio should be maintained with the members and their deputies. The delegation composition remained unchanged, with exception that the former delegate Vladimir Taleski, mayor of the Bitola municipality, was appointed as deputy member, whereas the current deputy member, Irena Misheva, president of the Council of the City of Skopje, was appointed as member of delegation. The Management Board determined the following composition for delegation members: Zoran Zaev, mayor of Strumica municipality, Enver Pajaziti, mayor of Brvenica municipality, and Irena Misheva, advisor in the Council of the City of Skopje. The following persons were nominated as their deputies: Ivan Frangov, mayor of the Gevgelija municipality, Nazmie Idrizi, advisor of the Council of Tetovo municipality and Vladimir Taleski, mayor of Bitola municipality. Taking into consideration the forthcoming local elections, the term of this composition of delegation shall be with duration of only six months.

ЗЕЛС И СОНК ПОТПИШАА МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА

„Соработката меѓу ЗЕЛС и СОНК позасилено се одвива последниве неколку години, а особено беше потенцирана во реализацијата на трансформацијата на работниот однос на образовниот кадар, што започна уште во 2009 година. Сите вработени во образованието, кои ги исполнуваа предвидените услови, добија решение за вработување на неопределено време. Поддршка од локалната власт, СОНК доби и при склучувањето на Колективните договори, при покачувањето на платите во образованието, со што се обезбеди подигнување на дигнитетот на наставникот, а сето тоа оди во полза на подигање на квалитетот на образованието во нашата земја. Денес оваа наша взаемна соработка ќе ја издигне на едно повисоко ниво, со склучување на Меморандум за соработка меѓу ЗЕЛС и СОНК, со кој се утврдуваат јасно дефинирани одговорности и обврски на двете страни, базирани на социјален договор и партнерство“. Ова го истакна претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, на свеченото потпишување на Меморандумот со претседателот на СОНК, Јаким Неделков, што се случи на 31 август, 2012 година, во просториите на општината Чаир, пред започнувањето на деветтата седница на Управниот одбор на ЗЕЛС. Задоволство од потпишувањето на ваков заеднички документ, истакна и претседателот на СОНК, Неделковски, кој изрази надеж дека досегашната конструктивна и успешна соработка ќе продолжи и во иднина.

Текстот на Меморандумот за соработка со Синдикатот за образование, наука и култура претходно беше разгледуван и усвоен од страна на УО на ЗЕЛС, на 15-та седница, одржана на 15 февруари, 2011 година. Со Меморандумот се уредува взаемната соработка со локалните власти за прашања и проблеми од економско - социјалната сфера на членовите на СОНК од предучилишното

воспитание и згрижување, основното, средното и високото образование, науката и културата. Утврдено е решенијата првенствено да се бараат пред надлежните установи, а дури потоа, доколку не се дојде до заеднички дијалог, СОНК може да покрене иницијатива и да се обрати до надлежните органи во општината, на чија територија се наоѓа конкретната установа. Доколку станува збор за прашања и проблеми кои опфаќаат повеќе установи од повеќе единици на локалната самоуправа, СОНК истите ќе ги постави на решавање пред раководството на ЗЕЛС. Социјалниот дијалог и партнерство помеѓу ЗЕЛС и СОНК ќе се овозможи преку целосно почитување на принципите на взаемна доверба и почитување со максимална коректност и конструктивност во поставувањето на прашањата и проблемите и во барањето на нивно решение, како и со учество на претставници од ЗЕЛС во работата на Регионалните одбори на СОНК, соодветно со конкретните општини.

Претседателот на ЗЕЛС, Трајановски изрази надеж дека преку разни нови форми и алатки, соработката во иднина ќе биде издигната на уште повисоко конструктивно ниво, при што ја потенцира подготвеноста на локалната власт да ја поддржи секоја иницијатива која ќе придонесе за подигање на квалитетот на наставата и унапредување на процесот на децентрализација во државата.

ZELS AND THE TRADE UNION OF EDUCATION, SCIENCE AND CULTURE (SONK) SIGNED A MEMORANDUM OF COOPERATION

The cooperation between ZELS and SONK has been intensified in the past several years, and was especially emphasised in the implementation of the transformation of the employment of teaching staff, which began as far as 2009. All employees in the area of education, who fulfilled the envisaged criteria, obtained a decision for employment on permanent basis. SONK also received support by the local government for the conclusion of collective agreements, for the increasing of salaries in the area of education, thus ensuring raise of the teachers' dignity, which is all for the benefit of raising the quality of education in our country. Today we will raise our mutual cooperation to a higher new, by signing a Memorandum of Cooperation between ZELS and SONK, which stipulates clearly defined responsibilities and obligations of both parties, based on the social agreement and partnership. This was stated by the President of ZELS, Koce Trajanovski, at the signing ceremony of the Memorandum of Cooperation with the President of SONK, Jakim Nedelkov, which took place on 31 August 2012, in the premises of the Municipality of Cair, prior to the commencement of the ninth session of the Management Board of ZELS. The President of SONK, Nedelkovski, also demonstrated his satisfaction with the signing of such a joint document and expressed his hope that the current constructive and successful cooperation would also continue in the future.

The text of the Memorandum of Cooperation with the Trade Union of Education, Science and Culture was previously reviewed and adopted by the Management Board of ZELS, at its 15th session, held on 15 February 2011. The Memorandum regulates the mutual cooperation with the local authorities on issues and problems of the

economic and social area of the members of SONK of preschool education and care, primary, secondary and higher education, science and culture. It was established that solutions should be expected first by the competent institutions, and even then, if mutual dialogue has not been established, SONK may take an initiative and refer to the competent bodies in the municipality on the territory of which the particular institution is located. If issues and problems that involve multiple institutions in multiple units of local government are concerned, SONK will submit them for resolution to the management of ZELS. The social dialogue and partnership between ZELS and SONK will be enabled through full compliance with the principles of mutual trust and respect with maximum integrity and constructiveness in putting forward questions and problems and in searching for their solution, as well as with the participation of representatives from the local self-government units in the operation of the Regional boards of SONK, respectively with the specific municipalities.

The President of ZELS, Trajanovski, expressed his hope that through a variety of new forms and tools, the future cooperation will be raised even to a higher structural level, whereby he stressed the willingness of the local government to support any initiative that will contribute to raising the quality of education and promoting the decentralisation process in the country.

ОБУКИ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЛОКАЛНИ РЕСУРСИ ЗА МИКРОРЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ ВО АГРОБИЗНИСОТ И ЕКО-ТУРИЗМОТ

ЗЕЛС ќе започне со реализација и на втората фаза од Темпус проектот „Користење на локални ресурси за одржлив микро-регионален развој во агробизнисот и туризмот во Јужен Балкан“. Ова беше договорено на состанокот што се одржа на 13 септември 2012, во просториите на ЗЕЛС, помеѓу претставниците на ЗЕЛС и професорите од Факултетот за биотехнички науки од Битола. Се говореше за активности од проектот кои треба да се реализираат во следниот период, меѓу кои се обуките од областа на земјоделската култура, еко-туризмот, руралниот туризам, релевантните институции и органското земјоделство. Обуките ќе ги реализира ЗЕЛС, заедно со Федерацијата на фармери на РМ, а сертифицираните учесници кои присуствуваа на првата фаза од ТЕМПУС програмата ќе го пренесат нивното знаење на земјоделците.

Имено, обуки беа реализирани од 14 до 18 ноември 2011 година, на Факултетот за биотехнички науки, на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ од Битола, потоа на 7,9,12,13 и 14 декември 2011 година, на Универзитетот на Југоисточна Европа, во Тетово и третиот циклус на обуки се одржа од 25 до 27 јануари 2012 година, на Земјоделскиот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

ТЕМПУС програмата поддржува интензивна соработка помеѓу високообразовните институции и градење на капацитети за поддршка на социо-економски трансформации од Република Македонија, земјите-членки на ЕУ и земјите од Западен Балкан.

TRAINING ON THE USE OF LOCAL RESOURCES FOR MICRO-REGIONAL DEVELOPMENT IN AGRIBUSINESS AND ECO-TOURISM

ZELS will begin the implementation of the second phase of the Tempus project „Using local resources for sustainable micro-regional development in agribusiness and tourism in the Southern Balkans.“ This was agreed at the meeting, held on 13 September 2012, in the premises of ZELS, between the ZELS representatives and professors from the Faculty of Biotechnical Sciences, in Bitola. They spoke about the activities of the project, which will be implemented in the following period, including training in the area of agricultural culture, eco-tourism, rural tourism, relevant institutions and organic agriculture. The training sessions will be conducted by ZELS, together with the Federation of Farmers of the Republic of Macedonia, and the certified participants who attended the first phase of the Tempus programme will convey their knowledge to the farmers.

Namely, the training sessions were held from 14 to 18 November 2011, at the Faculty of Biotechnical Sciences, within the University „St. Kliment Ohridski“, in Bitola, then on 7,9,12,13 and 14 December 2011, at the Southeast Europe University in Tetovo, whereas the third cycle of training sessions was held from 25 to 27 January 2012, at the Faculty of Agriculture of the University „Goce Delcev“, in Stip.

The TEMPUS programme supports intensive cooperation between higher educational institutions and capacity building to sustain the socio-economic transformation of the Republic of Macedonia, the EU Member States and the countries of the Western Balkans.

ГРАДОНАЧАЛНИЦИТЕ НЕЗАДОВОЛНИ ОД ПРЕДВИДЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ПРОЕКТИ ЗА РАЗВОЈ НА РЕГИОНИТЕ

Градоначалниците – претседатели на Советите за развој на планските региони, на седмиот состанок на Советот за рамномерен регионален развој на Република Македонија, одржан на 31 август, 2012 година, изразија огромно незадоволство од вкупниот износ, од околу 36 милиони денари, предвиден за финансирање на проекти за развој на регионите во земјата, за 2012 година. Станува збор за средства во висина од 36 милиони денари, кои, како што истакнаа градоначалниците, се речиси за шест пати помалку и од средствата кои беа предвидени за оваа намена, во 2009 година. Оваа забелешка беше прифатена од Владимир Пешевски, претседавачот на Советот, кој предложи тој и министерот за локална самоуправа, Невзат Бејта, ова прашање повторно да го постават на седница на Владата на Република Македонија и поконкретно да ја образложат состојбата и потребата од повеќе средства во областа на регионалниот развој на Република Македонија, како и да дискутираат за изнаоѓање на решенија за надминувањето на проблемите со кои се соочуваат регионите.

Во однос на Предлог - одлуката за финансирање на конкретните проекти за развој на планските региони, подрачјата со специфични развојни потреби и селата, од страна на присутните членови на Советот беше усвоена Одлука за финансирање на конкретните проекти во согласност со интересите, барањата и предлозите на Советите на планските региони.

На седницата, беше усвоен Предлог-планот на активности за спроведување на програмата „Функционалност на националниот совет за рамномерен регионален развој и натамошно ефикасно развивање и спроведување на политиката на рамномерен регионален развој“, презентирани од страна на претставник од Кабинетот на заменик-претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за економски прашања, како и од г. Александар Караев, претставник од Германското друштво за интернационална соработка (ГИЗ).

MAYORS UNSATISFIED WITH THE ENVISAGED FUNDING FOR PROJECTS FOR DEVELOPMENT OF REGIONS

Mayors - Presidents of the Councils for development of the planned regions, at the seventh meeting of the Council for Equal Regional Development of the Republic of Macedonia, held on 31 August 2012, expressed great dissatisfaction with the total amount of approximately 36 million denars, envisaged for funding projects for development of the regions in the country for 2012. The respective funds are in the amount of 36 million denars, which, as the mayors stipulated, are almost six times less than the funds that were provided for this purpose in 2009. This remark was accepted by Vladimir Peshevski, Chairman of the Council, who suggested that he and the Minister of Local Self-Government, Nevzat Bejta, should raise this issue again at a session of the Government of the Republic of Macedonia and specifically explain the situation and the need for more resources in the area of the regional development of the Republic of Macedonia, as well as, discuss finding solutions to overcome the problems the regions have been facing.

Regarding the draft-decision to fund specific projects for the development of planned regions, areas with specific development needs and villages, the present members of the Council adopted a Decision on funding of specific projects in accordance with the interests, requests and proposals of the Councils of the planned regions.

At the Session, the draft plan of activities for the implementation of the programme "Functionality of the National Council for Equal Regional Development and Further Effective Development and Implementation of the Policy for Equal Regional Development", presented by a representative from the Office of the Deputy Prime Minister in charge of Economic Affairs, as well as, by Mr. Aleksandar Karaev, a representative of the German Society for International Cooperation (GSIC), was adopted.

ИНИЦИЈАТИВИ ОД ЗЕЛС:

Иницијатива за добивање на нафта од државните резерви за училишната

Трендот на недостаток на средства во образованието во општините континуирано се зголемува. Врз основа на еден од заклучоците кои произлегоа од седницата на УО на ЗЕЛС, претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, имаше неофицијална средба со министерот за финансии, Зоран Ставрески и министерот за образование и наука, Панче Кралев, на која се дискутираше за можност за отстапување на нафта од државните резерви, за потребите на образовните установи, во надлежност на општините. За оваа цел, ЗЕЛС упати барање до сите општините да достават информација за потребните реални количини на нафта за задоволување на потребите во оваа грејна сезона, во училиштата од територијата од нивната општина. Добиените информации ќе бидат искористени во натамошните преговори со МОН и МФ за реализација на оваа иницијатива.

Иницијатива за изменување и дојолнување на член 77 од Законот за превоз во јавниот сообраќај

На последната седница на УО на ЗЕЛС беше покренато прашањето со ставање во функција на автобусите кои, по основ на донација, им беа доделени на повеќе општини во земјата, со намена вршење превоз на ученици. Во согласност со важечките прописи (Законот за превоз во патниот сообраќај), општината не може да се јави како субјект кој може да врши дејност јавен превоз, заради што истите не можат стекнатите возила, по основ на донација, да ги стават во функција за потребите на превоз на ученици. Дел од општините примениле решение со кое ја прошириле дејноста на јавните претпријатија, основани од општината, со посебна Одлука на Советот и автобусите стекнати врз основа на донација ги ставиле во функција кај јавните претпријатија. Проблемот останува отворен за општините кои немаат свои јавни претпријатија. Но и поради потребата од системско решавање на ова прашање, особено од причини што со Законот за превоз во патниот сообраќај (Службен весник на РМ бр.68/2004; 127/2006; 114/2009; 83/2010; 140/2010; 17/2011; 53/2011 и 6/2012), оваа категорија на превоз се утврдува како посебен линиски превоз.

За таа цел, ЗЕЛС до Министерството за транспорт и врски достави иницијатива за изменување и дополнување на Законот за превоз во патниот сообраќај. Со оваа иницијатива, се предлага начинот на кој ќе се уреди третманот на автобусите наменети за превоз на ученици, стекнати по основ на донација во сопственост на општините и тоа:

Во член 77, по ставот 3 се додава нов став 4 кој гласи: „Како превоз на патници за сопствени потреби се смета и превозот кој што го врши општината за превозот на ученици од основните и средните училишта со сопствени автобуси“.

Како образложение во иницијативата се наведува: „Бидејќи училиштата се во надлежност на општината, со измената која се предлага, општината ќе се стекне со право да го организира и спроведува превозот на ученици, во случајов со исто правно подведување како за „сопствени потреби“, утврдени со актуелните одредби од членот 77. Кон вака предложената одредба се надоврзува и членот 78, врз основа на кој за учениците кои ќе се превезуваат ќе се обезбеди патен лист, список и идентификација (бецови) кои ќе ги издаде општината на секој ученик.

Иницијатива за измена на член 128, став 6 од Законот на основно образование

Во изминатиов период, до ЗЕЛС пристигнуваат барања од страна на градоначалниците на општините за изнаоѓање на адекватно решение, во однос на примената на членот 128, став 6 од Законот за основно образование, со што директорите на училиштата, по истекот на мандатот, се спречени повторно да конкурираат со докажаниот капацитет за извршување на истата функција, но во друго училиште. По пристигнувањето на писмениот допис од општина Карпош, со предлог- иницијати-

ZELS INITIATIVES:

Initiative for obtaining oil from the state reserves for the schools

The lack of funds in education trend in the municipalities is continuously increasing. Based on one of the conclusions arising from the ZELS Management Board session, the ZELS President, Koce Trajanovski, had an unofficial meeting with the Minister of Finance, Zoran Stavreski and the Minister of Education and Science, Panche Krlev, during which the possibility was discussed for provision of oil from the state reserves for the educational institutions needs in municipal competence. For that purpose, ZELS sent a request to all municipalities to submit an information on the necessary actual oil quantities for the purposes of satisfying the needs in this heating seasons, for the schools on the territory of their municipality. The obtained information shall be used in the future negotiations with the Ministry of Education and Science and the Ministry of Finance for realisation of this initiative.

Initiative for amending and supplementing Article 77 of the Law on Road Transport

At the last ZELS Management Board Session, this issue was raised regarding the putting into operation of the buses, which, by donation, were awarded to several municipalities in the country for the purposes of performing student transportation. In accordance with the valid regulations (Law on Road Transport), the municipality cannot be an entity entitled to perform public transportation activity, due to which the municipalities cannot use the received vehicles for the purposes of performing student transportation. Part of the municipalities have applied a decision by which they have expanded the activities of the public enterprises, founded by the municipality, with special Decision of the Council, so the buses awarded as a donation were put into function with the public enterprises. The problem remains as open for the municipalities without their own public enterprises. However, due to the need of dealing with this issue, in particular because the Law on Road Transport (Official Gazette of the Republic of Macedonia No 68/2004; 127/2006; 114/2009; 83/2010; 140/2010; 17/2011; 53/2011 and 6/2012) determines this transport category as special line transportation.

For that purpose, ZELS submitted to the Ministry of Transport and Communication an initiative for amending and supplementing the Law on Road Transport. This initiative also proposes the manner for determining the treatment with buses foreseen for student transportation, obtained on the basis of a donation, in ownership of the municipalities, as follows:

In Article 77, following paragraph 3, new paragraph 4 is added which reads as follows: „Own needs passenger transportation also includes the transportation performed by the municipality for transport of students from primary and secondary schools with own buses“.

The following is stated as explanation for the initiative: „Since schools are under municipal competence, the proposed amendments shall provide the municipality with the right to organise and conduct transportation of students, in this case with the same legal wording as for “own needs”, determined with the provisions of Article 77. The proposed provision is related to Article 78 as well, based on which a passenger list, a list and identification (badges) provided by the municipality for each student shall be provided for all transported students.

Initiative for amending Article 128, paragraph 6 of the Law on Primary Education

During the last period, ZELS has received a number of requests by the municipal mayors for finding a proper solution regarding the application of Article 128, paragraph 6 of the Law on Primary Education, by which the school directors, following the expiration of their term, are prevented from re-applying with the proven capacity for performing the same function, but in another school. After receiving the letter from the Karposh municipality, with the proposed initiative for taking up a position for unified and uniform application of Article 128, paragraph 6 of the Law on Primary Education, ZELS, on 12th September 2012, submitted a letter to

ва за заемање на став за унифицирана и еднообразна примена на член 128, став 6 од Законот за основно образование, ЗЕЛС, на 12 септември, 2012 година, до министерот за образование и наука, Панче Кралев, испрати писмо со иницијатива за измена на Законот за основното образование, со предлог за донесување на нов Закон за изменување и дополнување на Законот за основното образование (Службен весник на Република Македонија бр.103/2008; 33/2010; 116/2010; 156/2010; 18/2011; 42/2011, 51/2011; 6/2012 и 100/2012) . Беше предложено : ставот 6 од членот 128 да се измени и да гласи: „Мандатот на директорот трае четири години, со можност за уште еден мандат во истото училиште“.

Во членот 128 се додава нов став 7, кој гласи: „Директорот има право и пред истекот на мандатот во случаите утврдени со членот 133 од овој Закон, или во согласност со ставот 6 на овој член, по истекот на мандатот, да конкурира и да биде избран за директор во друго училиште во постапка во согласност со законот.“

Состанок на Стручнојо тело за поддршка на Мрежата за животна средина на ЗЕЛС

ПОТРЕБНА ИЗРАБОТКА НА ПРИРАЧНИК ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ЕЛАБОРАТИ

Стручното тело за поддршка на Мрежата за животна средина, на 11 септември, 2012 година, во просториите на ЗЕЛС одржа состанок, како дел од своите редовни кативности за разгледување на прашања поврзани со спорведување на законската регулатива во надлежност на општините од областа на заштитата на животната средина.

На состанокот, членовите ги разгледаа правно формулираните одредби за наплата на годишен надоместок за поседување на Б-ИСКЗ дозвола и ја преиспитаа формулата за пресметка на годишниот надоместок. Беше заклучено да се изработат и достават предлози до Министерството за животна средина и просторно планирање за вклучување на бучавата како вид на загадување во пресметката. Причина за ваков предлог е што повеќе индустриски постројки генерираат бучава која има големо влијание врз животната средина. Со цел да се стимулираат овој вид инсталации да ја намалат бучавата, Стручното тело смета дека е потребен финансиски стимул со кој истите би биле обврзани да ја намалат.

Генерална забелешка има и во однос на формулата за пресметка на годишниот надоместок за поседување на Б-ИСКЗ доволата каде утврдените параметри во бројка на крај се множат со процент, што е нелогична операција и генерира нереални износи. За таа цел, Мрежата преку ЗЕЛС ќе достави до Министерството предлог формула за измена на постоечката, а заради надминување на слабостите и нелогичностите што во моментот формулата ги произведува.

Членовите на Стручното тело оценија дека имаат потреба за изработка на Прирачник за одобрување на елаборати, кој ќе биде подготвен од страна на посебно формирана работна група од редовите на стручните служби на општините.

Стручното тело ја преиспита и активноста на своите членови и заклучи дека е потребно да се направи предлог за замена на дел од нив, што ќе биде доставен на усвојување на состанокот на Мрежата за животна средина.

the Minister of Education and Science, Panche Kralев, containing the initiative for amending the Law on Primary Education with proposal to adopt a new Law on amending and supplementing the Law on Primary Education (Official Gazette of the Republic of Macedonia No 103/2008; 33/2010; 116/2010; 156/2010; 18/2011; 42/2011, 51/2011; 6/2012 and 100/2012) . The following was proposed:

paragraph 6 of Article 128 to be amended and read as follows: “The director has a term of four years, with a possibility for another term in the same school.”

In Article 128, new paragraph 7 is added which reads as follows: “The director is entitled before the term expiry in the cases defined in Article 133 of this Law, or in accordance with paragraph 6 of this Article, following the term expiration, to apply and to be selected as director in another school in a procedure prescribed by Law.”

Meeting of the Professional body providing support to the ZELS Network for Environment

NEED FOR DRAWING UP OF A MANUAL FOR APPROVAL OF ELABORATION REPORTS

The Professional body providing support to the Network for Environment held a meeting on 11 September 2012, in the premises of ZELS, within its regular activities relating to revision of issues regarding the implementation of the legislation in the area of environment protection, which are in the competence of municipalities.

At the meeting, the members reviewed the legally defined provisions for collection of annual fee for possession of a B-IPPC permit and reassessed the formula for calculating the annual fee. It was concluded that proposals should be developed and submitted to the Ministry of Environment and Physical Planning for inclusion of noise as a type of pollution in the calculation. The reason for such a proposal, is that many industrial plants generate noise, that has a major impact on the environment. In order to stimulate this kind of installations to reduce noise, the Professional body considered that a financial incentive would be necessary to make them obliged to reduce the noise.

General remark was also made in terms of the formula for calculating the annual fee for possession of a B-IPPC permit, where the parameters established in figures are at the end multiplied by a percentage, which is an illogical operation and generates unrealistic amounts. For this purpose, the Network through ZELS shall submit to the Ministry a draft-formula amending the existing formula, in order to overcome the weaknesses and illogical states that the formula currently produces.

The members of the professional body estimated that they require drawing up of a Manual for approval of elaboration reports which will be prepared by a separately established working group from the employees of the professional services of municipalities.

The professional body also reassessed the activity of its members and concluded that it is necessary to make a proposal for replacement of certain members, which will be submitted for adoption at a meeting of the Network for Environment.

ФОРМИРАНА НОВА (ЧЕТИРИНАЕСЕТТА) МРЕЖА ВО ЗЕЛС, НА ЛОКАЛНИ ИНСПЕКТОРИ ЗА СООБРАЌАЈ, ПАТИШТА И ПАТЕН СООБРАЌАЈ

ESTABLISHED A NEW (FOURTEENTH) ZELS NETWORK OF LOCAL INSPECTORS FOR TRAFFIC, ROADS AND ROAD TRANSPORT

На иницијатива на општините, ЗЕЛС во своите рамки формира нова мрежа, во која членуваат локални инспектори за сообраќај, патишта и патен сообраќај. Со тоа бројот на мрежите, формирани во рамките на ЗЕЛС, чии активни членови се претставници од општинската администрација, од одредена област, што е во надлежност на локалната власт, се зголеми на вкупно четринаесет (14) мрежи.

Конститутивната седница на новоформираната мрежа се одржа на 26 септември, 2012 година, во просториите на ЗЕЛС. На поканата што ја испрати Асоцијацијата до своите членки, се одржаа голем број државните службеници, распоредени како општински инспектори за сообраќај, патишта и патен сообраќај во општините. Присутни на состанокот беа подетално запознаени со организациската структура на ЗЕЛС и накратко беа информирани за структурната поставеност и активностите што ги преземаат останатите мрежи, при што акцент беше ставен на позиционираноста на оваа мрежа. Се отвори дискусија по приоритетни прашања од делокругот на мрежата и беа донесени повеќе заклучоци за идни постапувања. Мрежата го разгледа и предлог – деловникот за работа, предложен од страна на ЗЕЛС.

Присутните членови на мрежата, на состанокот веднаш ги изнесоа отворените прашања од повеќе теми од свето работење, со цел обезбедување на

непречено остварување на оваа надлежност од страна на општините. Вниманието му беше посветено на прашањето за постапување при одземање на возила, во однос на надлежностите на инспекторот, но се говореше и за постапките за чување и осигурување на одземените возила, како и за недостаток на унифицирани обрасци, про-

пишани со посебен акт на надлежен орган, со цел единствено постапување на сите општини, на цела територија на Република Македонија. Членовите на мрежата констатираа дека имаат потреба од континуирана обука и едукација за локални инспектори од оваа област, односно дека им е потребен организиран систем на обуки и побараа поддршка од страна на ЗЕЛС тренинг центарот. Притоа, го потенцираа искуството што им го пренеле нивните колеги од општините, членови на другите мрежи во ЗЕЛС, кои ги истакнале целисходноста на понудените и реализираните обуки од страна на ЗТЦ. Особено беше нагласен квалитетот на обучувачите, наспроти обуки кои ги добивале од други институции, кои најчесто се сведуваа на сувопарно раскажување на закони, без конкретни примери за постапување во локалната власт. Беше покренато и прашањето за отстранување на објекти од заштитниот појас на патиштата и рекламни паноа долж сообраќајниците, прашањето за постапување на прекршочната комисија при надлежното министерство и отсуството на повратна информација до локалниот инспектор за исходот на постапката, прашањето за спроведување на постапката за порамнување, во согласност со Законот за прекршоците, недостатокот на посебни одделенија за сообраќај во општините кои соодветно ќе ги предвидуваат стандардите при урбанистичкото планирање и друго. Како издвоено прашање се постави и примената на Законот за инспекциски надзор, врз основа на кој, со посебен акт е уредено правото на надоместоци за ризик, но само за државните инспектори, исклучувајќи ги притоа локалните инспектори. На крај беше елаборирано и прашањето за неунифицираното постапување на инспекторите од Државниот управен инспекторат, кои во различни општини, но и во различни предмети од иста општина, даваат различни насоки и упатства. Со оглед на големиот број наталожени, неразрешени прашања од оваа област беше договорено скоро одржување на следниот состанок, на кој се очекува да биде усвоен деловникот за работа на мрежата и да бидат избрани членовите на управното тело на оваа мрежа.

Upon initiative of the municipalities, ZELS, within its competence, established a new network, the members of which are local inspectors for traffic, roads and road traffic. Thus, the number of networks established within ZELS, whose active members are representatives of the municipal administration, from a specific area, which is under the competence of the local government, increased to fourteen (14) networks.

The initial meeting of the newly established network was held on 26 September 2012, in the premises of ZELS. The invitation that the Association sent to its members, was accepted by a large number of civil servants working as municipal inspectors for traffic, roads and road transport in municipalities. The persons attending the meeting received detailed information on the organisational structure of ZELS and were briefly informed about the structure and the activities undertaken by other networks, whereby emphasis was placed on the positioning of this network. A discussion was initiated on the priority issues within the scope of the network and several conclusions were adopted regarding future actions. The network also reviewed the Draft-Rules of Procedure, proposed by ZELS.

The network members, attending the meeting, immediately presented the open issues arising from several domains of their activity, in

order to ensure the undisturbed implementation of this competence by municipalities. Attention was paid to the issue relating to the procedure of seizing vehicles, in terms of the competences of the inspector, but there was also a discussion on the procedures for storage and insurance of the seized vehicles, as well as lack of unified forms,

prescribed by a separate act of the competent authority, for the purpose of unified treatment of all municipalities throughout the territory of the Republic of Macedonia. The network members stated that they need continuous training and education for local inspectors in this area, that is, that they require an organised system of training and asked for support from the ZELS Training Centre. In addition, they highlighted the experience conveyed to them by their municipal counterparts, members of other networks in ZELS, who stated the purpose of training offered and conducted by the ZTC. They particularly emphasized the quality of trainers, in contrast to the training they received from other institutions, which were most frequently confined to monotonous retelling of laws, without specific examples of procedures in the local government. The issue of removal of facilities from the protection area of the roads and billboards along the roads was also raised, the issue of the actions of the Commission for Misdemeanours within the line Ministry and the absence of feedback to the local inspector for the outcome of the proceedings, the issue of implementation of the settlement procedure, in accordance with the Law on Misdemeanours, the lack of special traffic units in the municipalities that will adequately provide for standards in urban planning, and the like. The implementation of the Law on Inspection Supervision, was also raised as a separate issue, based on which, the right to compensations due to risk was defined by a special act, but only for state inspectors, excluding the local inspectors. The final issue, on which it was elaborated, was the one of the disharmonious action of inspectors of the State Administrative Inspectorate, who in different municipalities, but also in different cases of the same municipality, provide different guidelines and instructions. Regarding the large number of accumulated unresolved issues in this area, it was agreed that the following meeting should be convened in the near future, at which it is expected that the Rules of Procedure of the Network will be adopted and the members of the governing body of this network will be elected.

ПОГОЛЕМА ФИНАНСИСКА НЕЗАВИСНОСТ НА ЛОКАЛНАТА ВЛАСТ –СТАВ НА ПРЕТСТАВНИЦИТЕ НА ЗЕЛС НА СОСТАНОКОТ СО ХОВИТ

Спроведувањето на процесот на децентрализацијата, како еден од клучните критериуми за членство на Република Македонија во Европската унија, беше мотивот за иницијативата на Канцеларијата на УНДП, во Скопје, за реализација на средба на претставници од ЗЕЛС со Ричард Ховит, член на Европскиот парламент и известувач за нашата земја, при неговата дводневна посета во Република Македонија.

На средбата со Ричард Ховит, што се одржа во просториите на ЗЕЛС, на 19 септември, 2012 година, на која присуствуваше и заменикот на специјалниот претставник на УНДП, во Скопје, Алесандро Фракасети, разговараа потпретседателите на ЗЕЛС: Изет Меџити, градоначалник на општина Чаир и Зоран Дамјановски, градоначалник на општина Куманово. На состанокот присуствуваше и извршниот директор на ЗЕЛС, Душица Перишиќ. Тие го запознаа европратеникот Ховит со актуелните состојби на развојот на локалната власт во земјата, при што укажаа на досегашните позитивни постигнувања од овој процес, но и на предизвиците со кои се соочуваат општините од пренесувањето на надлежностите, од централно на локално ниво.

Беше констатирано дека децентрализацијата е сериозна придобивка за целокупниот развој и стабилност на земјата и дека е еден од важните столбови во спроведувањето на Охридскиот рамковен договор. Известувачот за Република Македонија, Ричард Ховит, накратко беше запознаен со структурата и активностите на ЗЕЛС, како и со досегашните успеси во лобирањето на Асоцијацијата во правец на обезбедување на поадекватни услови за спроведување на надлежности на општините и зајакнување на локалната власт. Како еден од последните, позначајни успеси, беше потенцирана можноста што ја добија општините, по остварувањето на потребните обврски, да се стекнат со надлежноста да управуваат со градежното неизградено земјиште, во име на државата. Досега повеќе од тринаесетина општини се стекнаа и со оваа надлежност. Потпретседателите го истакнаа и значењето на законските решенија со чија примена, граѓаните со поповолни услови можат да ги легализираат нелегалните објекти. На тој начин ќе се апсолвира еден од посериозните проблеми на нашата земја во областа на урбаното живеење. Во разговорот беше истакнато дека, преку ЗЕЛС, се реализира конструктивен дијалог меѓу централната и локалната власт. Како еден од показателите, беше истакнато прифаќањето на барањето на ЗЕЛС за зголемување на процентот од зафаќањето на ДДВ, но само до 4,5%. ЗЕЛС не е целосно задоволен од постигнатото, па продолжува со лобирањето, зафаќањето да биде најмалку од 6% од ДДВ и 30% од персоналниот данок.

На средбата, претставниците на ЗЕЛС истакнаа дека најголем предизвик за општините во моментот е обезбедувањето на поголема финансиска независност на локалната власт. Големите трошоци за греење на училиштата и за обезбедување на превоз на учениците, кои не се адекватно покриени со средствата од блок дотациите што ги префрла централната власт, беа посочени како клучен актуелен проблем на голем број општини. Беше истакнато дека општините имаат големи долгови во оваа област, кои може да доведат до блокирање на општинските сметки. Дел од општините, пак, за покривање на недостатокот во оваа област, користат средства што ги добиваат за друга намена. Како проблем беше посочено и нецелосното почитување на Законот за рамномерен регионален развој, чија цел е да овозможи граѓаните да имаат еднакви услови и услуги на целата територија на земјата, односно да обезбеди поголеми вложувања во понеразвиените региони од земјата.

И двајцата потпретседатели посочија на значајната улога на ЗЕЛС во процесот на децентрализацијата. Истакнаа дека ЗЕЛС е асоцијација во која сите одлуки се донесуваат со консензус и каде владее единство на сите претставници на локалната власт, без разлика на политичка и етничка припадност, а сите дискусии се насочени единствено во правец на заедничко изнаоѓање на решенија за натамошно спроведување и развивање на децентрализацијата, односно обезбедување на подобри услуги и услови на живот на граѓаните.

Европратеникот Ховит потенцира дека децентрализацијата е важен процес за нашата земја на патот кон ЕУ. Го охрабри ЗЕЛС и локалните власти за понатамошно единство во решавањето на заедничките предизвици, при што препорача натамошно продолжување на добрата соработка, што и досега ја има Асоцијацијата, со значајни меѓународни институции присутни во нашата земја и надвор од неа, како и со европски организации и асоцијации чии активности се од полето на регионалниот и локалниот развој, а го потенцира и значењето на искористувањето на ИПА фондовите. Во однос на финансиската децентрализација, истакна дека таа има големо значење за натамошно успешно развивање на процесот на децентрализација и е потребен натамошен дијалог меѓу двете власти. Притоа, Ховит истакна дека слични состојби имало и во петнаесетте земји кои во изминатиот период станаа членки на ЕУ, каде расходите за локалната власт од вкупниот бруто домашен производ, во просек, изнесувале помеѓу 9% и 10%, пред тие да влезат во Унијата. По состанокот, европратеникот Ричард Ховит и потпретседателите на ЗЕЛС ги запознаа медиумите со темите на нивниот разговор.

GREATER FINANCIAL INDEPENDENCE OF THE LOCAL GOVERNMENT-POSITION OF ZELS REPRESENTATIVES AT THE MEETING WITH HOWITT

The implementation of the decentralisation process, as one of the key criteria for membership of the Republic of Macedonia to the European Union, was the motive for the initiative of the UNDP Office in Skopje, for holding a meeting of representatives of ZELS and Richard Howitt, Member of the European Parliament and Rapporteur for our country, during his two-day visit to Macedonia.

At the meeting with Richard Howitt, which was held in the premises of ZELS, on 19 September 2012, and was also attended by the Deputy Special Representative of the UNDP in Skopje, Alessandro Frakaseti, there was a discussion of the Vice Presidents of ZELS: Izet Medziti, Mayor of the Municipality of Cair and Zoran Damjanovski, Mayor of the Municipality of Kumanovo. The meeting was also attended by the CEO of ZELS, Dusica Perisic. They informed the Member of the European Parliament Howitt of the current situation of the local government development in our country, and distinguished the positive achievements of this process made so far, but also the challenges that municipalities have been facing regarding the transferring of competences from central to local level.

It was noted that decentralisation is a serious benefit for the overall development and stability of the country and is one of the crucial pillars in the implementation of the Ohrid Framework Agreement. The Rapporteur for the Republic of Macedonia, Richard Howitt, was briefly acquainted with the structure and activities of ZELS, as well as, with the previous successes of the association in lobbying so as to ensure more adequate conditions for implementation of municipal competences and strengthening of the local government. The opportunity municipalities received, after accomplishing the necessary commitments, to acquire the competence for managing of unconstructed construction land, on behalf of the state, was stressed as one of the latest significant achievements. So far, more than thirty municipalities have also gained this competence. The Vice Presidents also emphasised the importance of legal solutions, with the implementation whereof, citizens will be able to legalise illegal buildings under more favourable conditions. This will absolve one of the most serious problems of our country in the field of urban life. In the discussion it was emphasised that, through ZELS, constructive dialogue between the central and local government is implemented. The acceptance of the request by ZELS for increasing of the percentage of VAT, but only to 4.5%, was pointed out as one of the indicators. ZELS is not completely satisfied with this achievement, and continues its lobbying so that the percentage would be minimum 6% of VAT and 30% of the personal income tax.

At the meeting, the representatives of ZELS stated that currently the greatest challenge for the municipalities is the provision of greater financial independence of the local government. The high costs for heating of schools and providing transportation to students, which are not adequately covered by the funds of the block grants transferred by the central government, were identified as a key current problem of a large number of municipalities. It was pointed out that municipalities have substantial debts in this area, which may lead to blocking of municipal accounts. Some municipalities, on the other hand, use the funds they receive for other purposes to cover the shortage in this area. Another problem that was pointed out, is the incomplete compliance with the Law on Balanced Regional Development, the purpose of which is to enable citizens to have equal conditions and services throughout the country, i.e. to provide greater investments in the less developed regions of the country.

Both Vice Presidents have indicated the important role of ZELS in the decentralisation process. They stated that ZELS is an association in which all decisions are made by consensus and there is unity of all local government representatives, regardless of their political and ethnic affiliation, and all discussions are directed solely towards finding of common solutions for further implementation and development of decentralisation, i.e. provision of better services and living conditions of the citizens.

MEP Howitt emphasised that decentralisation is an important process for our country on the path to EU membership. He encouraged ZELS and the local authorities for further unity in addressing common challenges, whereby he recommended further extension of the good cooperation, which the association has established with major international institutions present in our country and abroad, as well as with European organisations and associations whose activities are in the field of regional and local development, and he also emphasised the importance of the utilisation of IPA funds. In terms of the financial decentralisation, he stated that it has a great importance for the further successful development of the decentralisation process and further dialogue is needed between the two governments. Moreover, Howitt noted that the states were similar in the fifteen countries which became EU members in the past period, where local government expenditures of the total gross domestic product, on average, were in the amount of 9% to 10%, prior to their entry into the Union. After the meeting, MEP Richard Howitt and the Vice Presidents of ZELS acquainted the media with the subjects of their discussion.

СРЕДБА НА ПРЕТСТАВНИЦИ НА ЗЕЛС ДО ДЕЛЕГАЦИЈА НА ОБЕДИНЕТО КРАЛСТВО

Во административната зграда на ЗЕЛС, на 20 септември, 2012 година, на барање од Амбасадата на Обединетото Кралство, во нашата земја, претставници од ЗЕЛС: Стефче Јакимовски, градоначалник на општина Карпош, Тони Трајковски, градоначалник на Општина Гази Баба, градоначалникот на Општина Сарај, Беким Мурати, и извршниот директор на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, се сретнаа со Делегација од Обединетото Кралство, составена од претставници од Министерството за надворешни работи, Министерството за одбрана, ДФИД. Тие сакаа да се запознаат со предизвиците со кои се соочуваат општините во реализацијата на процесот на децентрализација, дали децентрализираните надлежности адекватно се пропратени со доволно финансиски средства за нивна реализација и каква е соработката на локалната со централната власт. Ова е втора посета на Делегација на Република Македонија, како дел од редовниот циклус посети за подготвување на Проценката за превенција од конфликти.

Претставниците на Делегацијата беа запознаени со процесот на децентрализацијата во нашата земја и предизвиците со кои се соочуваат општините во спроведувањето на добиените надлежности. Како тесно грло за извршување на локалната власт во областа на урбанизмот, според Јакимовски, претставува законската обврска за одобрување на деталните урбанистички планови,

MEETING OF REPRESENTATIVES OF ZELS WITH THE DELEGATION OF THE UNITED KINGDOM

In the administrative building of ZELS, on 20 September 2012, at the request of the Embassy of the United Kingdom, in our country, the representatives of ZELS: Stefcce Jakimovski, Mayor of the Municipality of Karpos, Toni Trajkovski, Mayor of the Municipality of Gazi Baba, the Mayor of the Municipality of Saraj, Bekim Murati and the CEO of ZELS, Dusica Perisic, met with a delegation from the United Kingdom, composed of representatives from the Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Defence, DFID. They wanted to learn about the challenges that municipalities have been facing in the implementation of the decentralisation process, whether the decentralised responsibilities are adequately accompanied by sufficient financial resources for their implementation, and what is the quality of the cooperation between the local and the central government. This is a second visit of such a delegation to the Republic of Macedonia, as a part of the regular cycle of visits for creation of an assessment for prevention of conflicts.

The representatives of the delegation were acquainted with the process of decentralisation in our country and the challenges municipalities have been facing in the implementation of the delegated competencies. Bottleneck for the performance of the local government in the area of urban planning, according to Jakimovski, is the legal obligation for approval of detailed urban plans,

што ги донесуваат општините, од страна на Министерство за транспорт и врски. Ваквото законско решение, според Јакимовски, претставува тесно грло во спроведувањето на префрлените надлежности на општините, во областа на урбанизмот. Ограничување на децентрализираната власт предизвикуваат и одредбите со кои за вработување на наставници во училиштата и во градинките, општината најнапред треба да добие одобрување од соодветните министерства. Како најголем предизвик за децентрализацијата во земјата, градоначалникот на Општина Карпош ја посочи неадекватната финансиска независност. При тоа тој се задржа на состојбата во образованието, каде централната власт не префрла доволно средства на општините, за тие адекватно да ги спроведуваат своите надлежности во оваа област. Блок додатоците минимално се зголемуваат во споредба со драстичното зголемување на цените на нафтата и струјата. За дополнување на трошоците во образованието претставува и префрлањето на училиштата и градинките во категорија на индустриски објекти, со што речиси двојно се зголемени трошоците за парно и струја. Забелешки беа посочени и во однос на соработката со поголем број министерства, како и на потребата локалните власти да менаџираат со капиталните инвестиции од локално значење.

Потребата од поголема финансиска независност ја истакна и градоначалникот на Општина Гази Баба, за кој пак приоритетот во натамошното развивање на децентрализацијата е зајакнувањето на капацитетите на администрацијата во општините. Тој ги истакна и придобивките од единството дејствување на локалните власти преку ЗЕЛС. При тоа посочи дека досега преку ЗЕЛС се обезбедени поголеми чекори во напредувањето на децентрализацијата: менаџирање со градежното неизградено земјиште, легализација на дивоградбите, зголемување на зафаќање од ДДВ / . Истовремено преку ЗЕЛС тренинг центарот се реализираат голем број на обуки за општинската администрација, а преку ЗЕПЕ се обезбедуваа на општините да нудат електронски услуги за своите граѓани. Извршниот директор на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, истакна дека во ЗЕЛС веќе постои серверски систем, што општините го користат бесплатно во менаџирањето со градежното неизградено земјиште, а најави дека наскоро ќе бидат обезбедени и две нови веб апликации за користење на општините: софтвер за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи и софтвер за издавање на градежни дозволи.

Градоначалникот на Општина Сарај Беким Мурати, посочи на некои бирократски пречки кои настануваат меѓу локалната власт и министерствата, чии негативни последици се рефлектираат во општините и предизвикуваат незадоволство кај населението. Укажа на изграден, капитален објект (градинка) кој неколку години не се користи, поради минимални незавршени градежни зафати, за што последиците ги трпат граѓаните кои имаат потреба од згрижување на своите деца.

Претставниците на Делегацијата изразија задоволство од посетата и добиените информации за процесот на децентрализација во нашата земја.

which are adopted by municipalities, and approved by the Ministry of Transport and Communications. Such a legal solution, according to Jakimovski represents a bottleneck in the implementation of the transferred responsibilities to municipalities in the area of urban planning. Limitation of decentralised power is also caused by the provisions for recruitment of teachers in schools and kindergartens - the municipality should first obtain approval from the relevant ministries. The biggest challenge for the decentralisation in the country, as the Mayor of Karposh stated, is the inadequate financial independence. Thereby, he focused on the state in the area of education, where the central government does not transfer sufficient funds to municipalities, so that they could adequately carry out their responsibilities in this area. The block grants have minimally increased in comparison to the dramatic increase in oil and electricity prices. Addition to the cost of education is also the transfer of schools and kindergartens in the category of industrial facilities, which almost doubles the cost of heating and electricity. Remarks were also made in terms of the cooperation with a number of ministries, as well as, the need for local authorities to manage the capital investments of local importance.

The need for greater financial independence was also indicated by the Mayor of the Municipality of Gazi Baba, who believes that priority in the further development of decentralisation is the strengthening of the capacity of the municipal administration. He also highlighted the benefits of joint action of the local authorities by ZELS. Moreover, he stated that through ZELS major steps in advancing of decentralisation have been made so far, such as: management of unconstructed construction land, legalisation of illegal facilities, increasing of the VAT segment. Simultaneously, through the ZELS Training Centre a number of trainings for the municipal administration were implemented and through ZEPE municipalities are enabled to provide electronic services to their citizens. The CEO of ZELS, Dusica Perisic, noted that there is a server system in ZELS, which municipalities use free of charge in the management of unconstructed construction land, and announced that soon two new web applications for municipality use will be provided: software for issuing of B-integrated environmental permits and software for issuing of construction permits.

The Mayor of the Municipality of Saraj, Bekim Murati, defined some bureaucratic obstacles that occur between the local government and the ministries, the negative consequences of which are reflected in the municipalities and cause dissatisfaction among the population. He gave an example of a constructed facility (kindergarten), which may not be used for several years, because of minimal unfinished construction works. Therefore, the citizens who need care for their children suffer the consequences.

The representatives of the delegation expressed their satisfaction with the visit and the obtained information regarding the decentralisation process in our country.

ВРАБОТУВАЊЕ НА ДРЖАВЕН СЛУЖБЕНИК”- ТЕМА НА ОБУКАТА НА ОДГОВОРНИТЕ ЗА УЧР ОД ОПШТИНИТЕ, ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА ЗЕЛС

На 17 и 18 септември, 2012 во хотелот “Дрим” Струга, ЗЕЛС тренинг центарот го организираше обуката на тема “Вработување на државен службеник”, што претставува продолжение на темата „Систематизација на работни места”, организиран за одговорните лица за управување со човечки ресурси во општините од Пелагонискиот, Југозападниот, Југоисточниот и Вардарскиот регион. Оние лица кои ја посетија првата обука учествуваа и на вториот дел и имаа можност да ги надградат своите знаење во делот на постапките и чекорите за вработување на државен службеник, во општинската администрација. Истовремено, преку меѓусебна размена на искуства и добри практики поврзаните области со систематизацијата и вработувањето во општинската администрација, УЧР лицата имаа можност да ги разрешат постојните дилеми со кои се соочуваат во секојдневните активности. Претставниците од Агенцијата за администрација говореа за постапката за вработување, мобилноста во државната служба во делот на организирање на интерен оглас, преземање и распоредување на државниот службеник. За време на дводневната обука поголем акцент беше ставен на практичните примери како од централната така и од локалната власт на оваа тема, беа отворени доста прашања на кои обучувачите им дадоа насоки за нивно решавање во иднина. Во делот на организирањето на постапката за вработување беше нагласено дека интервјуто е важен сегмент на кој одговорните за УЧР треба да посветат поголемо внимание, бидејќи преку него може да се утврдат покрај комуникациските вештини, повеќе да се дознае за лојалноста на кандидатот кон организацијата, за посветеноста кон работата и работните задачи, неговиот порив за иницијативност. Во таа насока обучувачите им препорачаа на учесниците избор на прашања кои може да ги користат во фазата на интервјуирање на кандидатот со цел најдобар избор од селектираните кандидати за одреденото работно место. Се дискутираше и за мобилноста во државната служба и преземањето на вработени од други органи во општината, при што им беше сугерирано да се држат до алатките кои им се на располагање и кои се објаснети во Законот за државни службеници.

При тоа беше договорено сите дополнителни прашања кои се однесуваат на делот вработување на државните службеници, а кои изгледаат нелогични и неразбирливи и се однесуваат на работата на Агенцијата за администрација, одговорните за УЧР да ги достават до ЗЕЛС, со цел ниво сублимирање и доставување до оваа надлежна институција за нивно разгледување и решавање. На крај беше отворено и прашањето за новиот предлог закон за администрација да биде разгледан и од страна на Мрежата на УЧР лица, при ЗЕЛС со цел разгледување и давање на сугестии и мислење. На крајот од обуката, во согласност со досегашната пракса на организирање на обуки од страна на ЗТЦ на учесниците им беше доделен тест за проверка на знаењето од двата модула на оваа тема.

"RECRUITMENT OF CIVIL SERVANTS" – SUBJECT OF THE TRAINING OF HRM RESPONSIBLE MUNICIPALITY EMPLOYEES, ORGANISED BY ZELS

On 17 and 18 September 2012 in the hotel "Dream" in Struga, the ZELS Training Centre organised the training on "Recruitment of Civil Servant", which is a continuation of the subject "Systematisation of Job Positions", organised for the persons responsible for management of human resources in the municipalities of the Pelagonija, Southwest, Southeast and Vardar Region. Those who attended the first part of the training, also participated in the second part and had the opportunity to upgrade their knowledge regarding the procedures and steps in recruitment of civil servants in the municipal administration. At the same time, through mutual exchange of experiences and good practices related to the areas of systematisation and recruitment in municipal administration, HRM employees had the opportunity to resolve the existing dilemmas they had been facing in their everyday activities. The representatives of the Agency for Administration spoke about the recruitment procedure, the mobility in the civil service in the segment of organisation of internal announcements, taking over and transferring of civil servants. During the two-day training, greater emphasis was placed on practical examples. Regarding the respective subject, both by the central and local government, a large number of open issues were addressed to the trainers, who gave directions on how to deal with them in the future. Regarding the organisation of the recruitment procedure, it was stated that the interview is an important segment to which HRM responsible employees should pay greater attention, because through it they can determine the communication skills of the candidate, learn more about the candidate's loyalty to the organisation, his/her commitment to the work and duties, his/her ability to provide initiatives. In this regard, trainers recommended a set of questions to the participants that can be used in the phase of interviewing the candidate, in order to make the best choice of the selected candidates for the specified job position. There was also a discussion about mobility in the civil service and taking over of staff from other municipality bodies, whereby it was suggested that they should stick to the tools that are available and which are explained in the Law on Civil Servants.

It was agreed that any additional issues relating to the area of recruitment of civil servants, which seem unreasonable and incomprehensible and refer to the work of the Agency for Administration, should be submitted by the HRM responsible employees to ZELS, so that they could be summarised and submitted to this competent authority for their consideration and resolution. Finally, the issue that the new Draft-Law on Administration should be reviewed by the Network of HRM Responsible Employees within ZELS, was also addressed, so that they could review it and deliver their suggestions and opinions. At the end of the training, in accordance with the current practice of training sessions organised by ZTC, the participants were given a test for checking their knowledge of the two modules on the subject.

СОСТАНОК НА ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ЗЕЛС И МОН

На 13 септември, 2012 година, во просториите на ЗЕЛС претставници од Мрежата при ЗЕЛС на лица од општините, одговорни за образование и инспектори за образование, одржаа состанок со претставници од Министерството за образование и наука (МОН), Елена Ивановска, раководител на сектор за основно и за средно образование и Дана Бишкоска, одговорна за средно образование. Претставниците од МОН побараа взаемна соработка со општините и ЗЕЛС, за одржување на РЕГИОНАЛНИ СРЕДБИ, како поддршка, при подготвувањето на Информација до Владата на Република Македонија, за развивање на Програма за обука на наставници за клучни компетенции (осум клучни компетенции) во насока на кариерен развој на наставниците и на лицата одговорни за образование од општините. Меѓу осумте способности на кои се фокусира програмата се: комуникацијата на мајчин јазик, комуникација на странски јазик, математиката писменост, надлежност во науката и технологијата, дигитална надлежност, учење како да се учи, интерперсонални, меѓукултурни и општествени надлежности и граѓанските вештини. Овие активности истовремено се и во согласност со препораките на ЕУ, со Програмата за образование 20/20, што треба да ги исполнат земјите кандидатки за членство во ЕУ. На средбата беше посочено дека и досега наставниците посетувале обуки, но повеќе фрагментарно и не биле опфатени систематски сите наставници, при што укажаа дека е воочена потребата истите обуки да ги посетуваат и одговорните лица за образование од општината.

Целта на организираниите регионални средби е да се добијат релевантни информации за реалните потреби, за видот на обуките наменети за наставниците и за советниците од секој регион поединечно. За таа цел ЗЕЛС испрати писмо до сите градоначалници и ги запозна со иницијативата за взаемната соработка на МОН и ЗЕЛС на ова поле. На состанокот беше побарано претставници од општините, членови на Мрежата при ЗЕЛС доброволно да се пријават за организирање на овие средби во својот регион. Со дописот до градоначалниците беше испратен и еден предлог прашалник, што локалната власт може да го прилагоди на своите потреби и да им го испрати на училиштата, со цел добивање на релевантни податоци за најнеопходните обуки што им се потребни на наставниците, односно да послужи во изработката на првичната анализа за потребите за обуки на наставниците за 8-те компетенции. На состанокот во ЗЕЛС беше договорено на средбите да бидат повикани раководните лица на училиштата (директорите) и по еден претставник од наставниот кадар или педагогот. Исто така, беше утврдена динамиката на одржувањето на регионалните средби, како и имињата на одговорните лица кои доброволно се пријавија да бидат домаќини на средбата. Тие имаа обврска да обезбедат просторија во рамките на својата општина каде ќе се одржи средбата, како и да ги информираат сите одговорни лица за образование од општините од својот регион и да ги потсетат да стапат во контакт со своите образовни институции со цел обезбедување на присуство на директорите и наставниците.

На предлог на претставниците од Мрежата на ЗЕЛС, претставниците од МОН истакнаа подготвеност за продолжување на ваквата соработка и во иднина, преку организирање на регионални средби, на кои ќе се дискутира и за други тематски прашања од надлежност на активностите на локалната власт, во областа на образованието.

ПРЕТСТАВНИЦИТЕ ОД МОН ЗАДОВОЛНИ ОД ИНФОРМАЦИИТЕ ДОБИЕНИ ОД СРЕДБИТЕ ВО ПЕТТЕ РЕГИОНИ

Регионалните средби беа организирани по следната динамика. На 19 септември, 2012, во големата сала на Општина Штип, со почетокот во 09,00 часот беше одржана средба на претставниците од Источниот регион. Средбата ја организираше Ване Маневски, инспектор за образование во Општина

MEETING OF REPRESENTATIVES OF ZELS AND THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE (MON)

On 13 September 2012, in the premises of ZELS, representatives of the Network within ZELS of municipality employees, responsible for education and education inspectors held a meeting with the representatives from the Ministry of Education and Science (MON), Elena Ivanovska, Head of the Department for Primary and Secondary Education and Dana Biskoska responsible for secondary education. The representatives from MON required mutual cooperation with the municipalities and ZELS for the purpose of holding regional meetings, as a means of support, in the preparation of a report for the Government of the Republic of Macedonia for development of a Teacher Training Programme for Key Competences (eight key competences) in terms of career development of teachers and employees responsible for education in the municipalities. The eight skills the programme focuses on are, as follows: communication in the mother tongue, communication in a foreign language, mathematical literacy, competence in science and technology, digital competence, learning to learn, interpersonal, intercultural and social competences and civic skills. These activities are, at the same time, in accordance with the recommendations of the EU, the Programme for Education 20/20, which should be fulfilled by the candidate-countries for EU membership. At the meeting it was pointed out that teachers have already received training, but more fragmentarily and all teachers were not systematically included, whereby they indicated that a need was noticed that the same training sessions should also be attended by the persons responsible for education in the municipality.

The purpose of organising such regional meetings is to obtain relevant information on the real needs, the type of training for teachers and advisors from each region separately. For this purpose, ZELS submitted a letter to all mayors and acquainted them with the initiative for mutual cooperation of MON and ZELS in this area. At the meeting, it was requested that representatives of municipalities, members of the Network within ZELS, should voluntarily apply for organising such meetings in their region. To the notification sent to the mayors a draft questionnaire was enclosed, which local authorities may adapt to their needs and send it to the schools, in order to obtain reliable data for the most necessary trainings their teachers need, i.e. it would serve in preparation of the initial analysis of the teacher training needs for the 8 competencies. At the meeting in ZELS, it was agreed that the school managers (principals) and one representative of the teaching staff or pedagogist, should be invited to the meetings. The dynamics of convening regional meetings was also determined, as well as the names of the responsible persons who volunteered to host the meeting. They had an obligation to provide premises within their municipality, where the meeting will be held, as well as, to inform all employees responsible for education in the municipalities in their region and to remind them to establish a contact with their educational institutions, in order to ensure the presence of principals and teachers.

Upon a proposal of the representatives of the ZELS Network, the MON representatives emphasised their willingness to continue this cooperation in the future, through the organisation of regional meetings, at which other issues in the scope of the activities of the local government in the area of education will also be discussed.

THE REPRESENTATIVES FROM MON SATISFIED WITH THE INFORMATION THEY OBTAINED AT THE MEETINGS IN THE FIVE REGIONS

The regional meetings were organised as follows: on 19 September 2012, in the Great Hall of the Municipality of Stip, with a beginning at 9:00 am a meeting of the representatives of the Eastern region was held. The meeting was organised by Vane Manevski, Education Inspector in the Municipality of Stip, and the representatives of MON: Elena Ivanovska, Head of the Department for Primary and Secondary Education and Dana Bisko-

Штип, а претставниците од МОН, Елена Ивановска, раководител на сектор за основно и за средно образование и Дана Бишкоска, имаа можност од присутните педесетина претставници од образованите институции, да стекнат сознанија за потребите од обуки на наставниците, од овој регион. Истиот ден, во 13,00 часот, средба беше организирана и во Југоисточниот регион, во салата во Домот на АРМ во градот Струмица. Средбата ја организираа Зоран Узунов, инспектор за образование на општина Струмица и Соња Чурлинова, раководител во оваа општина. Големиот број на присутни ги изразија релевантните потреби за обуки кои има се потребни за подобрување на квалитетот во образованието. Следниот ден, на 20 септември, 2012 година, во 09,00 часот Божидар Јовиќ, инспектор за образование на Општина Велес ја организира средбата во Вардарскиот регион, што се одржа во салата на Општина Велес. Значителниот број на присутни од наставниот и менаџерскиот кадар од училиштата истакнаа особен интерес за изучување на вештината на учењето, односно процесот на учење „Како да се учи“. Во 13,00 часот, истиот ден, во салата на Општина Битола, беше одржана и средба на претставниците од Пелагонискиот регион. Оваа средба ја организира Снежана Петровска, советник за образование во Општина Битола. Претставниците од средните училишта од Скопскиот регион одржаа средба на 21 септември, 2012 година, во салата на Советот на Град Скопје. Тие истакнаа потреба за изедначување на степенот на обученост на средношколските кадри од иста струка: медицинска, хемиска гимназиска, градежна струка..... Особено беше истакната потребата од надградба на знаењата на претставниците од стручните училишта, каде динамиката на развој на технологии и научни достигнувања се во постојан континуитет. Оваа средба ја организираше Соња Гошевска -Ивановиќ, инспектор за образование на Град Скопје. Претставниците од МОН беа задоволни од организацијата на локалните власти, и, посетеноста на состаноците и добиените информации.

Термините за регионите: ЈУГОЗАПАДЕН, ЈУГОИСТОЧЕН И ПОЛОШКИ ќе бидат дополнително конкретизирани во зависност од доброволното пријавување на претставник од секој регион, кој ќе биде домаќин на средбата и ќе ја преземе одговорноста за информирање на своите колеги, од општините во регионот. Преку овие средби и советниците за образование и инспекторите истовремено добиваат непосредна слика за потребите за обуки на наставниците од училиштата на својата територија. Доколку не дојде до непосредна реализација на средбите, претставниците од општините ќе ги достават анализите за својата општина директно до претставниците од МОН.

ска, had the opportunity to gain knowledge about the training needs of the teachers from this region by the approx. fifty representatives from the educational institutions who attended the meeting. On the same day, at 13:00 pm, meeting was also organised in the Southeast region, at the Army Hall in the City of Strumica. The meeting was organised by the Zoran Uzunov, Education Inspector in the Municipality of Strumica and Sonja Curlinova, Head in this municipality. The large number of attendees expressed the relevant training needs required to improve the quality of education. The following day, on 20 September 2012, at 9:00 am Bozidar Jovic, Education Inspector in the Municipality of Veles, organised the meeting of the Vardar region, which was held in the hall of the Municipality of Veles. A significant number of the present teaching and management personnel of the schools showed particular interest in studying of the skill of learning, i.e. the process of learning "how to learn". At 13.00 pm, on the same day, in the hall of the Municipality of Bitola, a meeting of the representatives of Pelagonija region was held. This meeting was organised by Snezana Petrovska, Education Advisor in the Municipality of Bitola. The representatives of the secondary schools from the Skopje region held a meeting on 21 September 2012, in the hall of the City of Skopje's Council. They stressed the need for equalising the level of training of the high school staff of the same vocation: medicine, chemistry, grammar school, civil engineering..... The need to upgrade the knowledge of representatives from the vocational schools, where the dynamics of the development of technologies and scientific achievements is in continuous progress, was particularly stressed. This meeting was organised by Sonja Gosevska - Ivanovic, Education Inspector of the City of Skopje. The representatives from MON were satisfied with the organisation provided by the local authorities, with the attendance at the meetings and the information obtained.

The dates for the Southwest, Southeast and Polog region will be additionally specified, depending on the voluntary application of a representative from each region, who will host the meeting and will take responsibility for informing his/her colleagues of the municipalities in the region. Through these meetings, the education advisers and inspectors also obtain a more immediate image of the training needs of teachers from schools in their territory. If meetings are not convened, the representatives from the municipalities will submit the analyses for their municipality directly to the representatives of MON.

СО ПРОЕКТИ ОД ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ ДО ПОГОЛЕМА ЗАШТЕДА НА ЛОКАЛНИТЕ ВЛАСТИ

FROM ENERGY EFFICIENCY PROJECTS TO INCREASED SAVINGS OF THE LOCAL AUTHORITIES

Подобрувањето на енергетската ефикасност, како дел од енергетиката, не само во светски размери, туку и во нашата земја, во последните неколку години зема силен замав и претставува значаен сегмент за економијата во земјата. Во тој контекст и локалната власт се повеќе превзема активности од оваа сфера, бидејќи со развојот и имплементацијата на проекти во енергетската ефикасност се создава можност за намалување на високите трошоци во потрошувачката на енергија, се создаваат услови за поголема заштита на животната средина, добивање на поквалитетни услуги за граѓаните, а во пошироки

рамки се отвораат и можности за развивање на бизниси во оваа област и вработување на населението. Улогата на локалната власт во овој сегмент е изразито голема, па затоа и искуствата од општините и активностите што ЗЕЛС ги презема во областа на енергетската ефикасност беа дел од презентациите на конференција на тема „Поттикнување на енергетската ефикасност во Република Македонија“, што во организација на Министерството за економија, се одржа на 12 септември, 2012 година, во Скопје.

На Конференцијата, беше истакнато дека во септември, 2010

година е донесена „Стратегијата на Р.М. за унапредување на енергетската ефикасност до 2020 година“ како и првиот Акциски план. Беа потенцирано дека Република Македонија како потписник на Договорот за основање на енергетската заедница треба да постигне национална индикативна цел за енергетски заштеди од најмалку 9%, до 2018 година. При тоа беше изнесена и планираната сума од околу 460 милиони евра за реализација на предвидените мерки од Акцискиот план за енергетска ефикасност, при што доколку се реализираат сите активности, финансиските заштеди ќе изнесуваат околу 835 милиони евра според цените на енергијата на пазарот кога е изработен Акцискиот план, односно според либерализираните пазарни цени, финансиските заштеди ќе бидат околу една милијарда и 360 милиони евра.

На Конференцијата беше потенцирано дека сите земји се соочуваат со два големи предизвика: -да обезбедат континуирано снабдување со енергија и да ги ублажат климатските промени што настанале заради зголемена потрошувачка на енергија, при што исклучок не е ниту нашата земја. Всушност, Република Македонија, како земја -кандидат за полноправно членство во ЕУ е исправена пред предизвиците на ефикасно спроведување на сериозни реформи во општествениот систем од кои од особено значење за севкупниот развој има и енергетската област. Енергетската сигурност подразбира редовно снабдување и задоволување на побарувачката на енергија при одржливи еколошки прифатливи услови и со цени кои не го забавуваат економскиот развој и не го загрозуваат животниот стандард на граѓаните. Во тој контекст не е исклучена ниту локалната власт во Република Македонија.

Претставникот од ЗЕЛС, на Конференцијата ги истакна активностите што ЗЕЛС ги превзема во областа на поддршка на локалните власти за исполнување на обврските согласно постојната законска регулатива од оваа област и иницијативите за реализација на вакви проекти. Беа истакнато дека во рамките на ЗЕЛС постои Мрежа за енергетика и енергетска ефикасност, што ја сочинуваат претставници од општините кои работат во оваа област, како и Комисија за енергетика. На состаноците се изнесуваат предизвиците со кои се соочува локалната власт, се даваат предлози за подобрување на законска регулатива

Energy efficiency improvement, as part of the energy field, not only in world frames, but in our country as well, has obtained increased importance in the last few years and the same represents an important segment for the country's economy. Within that context, the local authority is increasingly undertaking activities in this field, since the development and implementation of energy efficiency projects creates a possibility for reduction of the high costs in terms of energy consumption, creates conditions for increased environmental protection, obtaining of more quality services for the citizens, and in wider frames, opens possibilities

for development of businesses in this area and employment of the population. The local authority role in this area is significantly high, hence the experiences and activities undertaken by ZELS in the energy efficiency field which were part of the presentations at the conference entitled “Encouraging Energy Efficiency in the Republic of Macedonia”, organised by the Ministry of Economy and held on 12th September 2012, in Skopje.

At the Conference, it was emphasised that in September, 2010, the “Strategy of the Republic of Macedonia for energy efficiency promotion till 2020” was adopted,

as well as the first Action Plan. It was pointed out that the Republic of Macedonia as signatory to the Energy Community Establishment Agreement, should achieve national indicative objective for energy savings of at least 9% till 2018. In addition, the foreseen amount of about 460 million Euros was indicated for the purposes of realisation of the envisaged measures of the Energy Efficiency Action Plan; if all activities are realised, the financial savings shall amount up to approximately 835 million euros, according to the market energy prices, at the time of preparation of the Action Plan, that is, in accordance with the liberalised market prices, the financial savings shall be about one billion and 360 million euros.

During the Conference, it was emphasised that all countries face two major challenges: provision of continuous energy supply and mitigation of the climate changes resulting from the increased energy consumption of which our country is no exception. In fact, the Republic of Macedonia, as candidate-country for full EU membership stands in front of the challenges for efficient implementation of serious reforms in the social system, of which the energy domain has particular importance for the overall development. Energy security means regular supply and satisfying of the energy demands in sustainable environmentally acceptable conditions and with prices which do not slow down the economic development and do not endanger the citizens' living standard. Within those frames, the local authority in the Republic of Macedonia is no exception.

The ZELS representative, during the Conference, emphasised the activities undertaken by ZELS in the field of supporting the local authorities in terms of compliance with the commitments in accordance with the existing legislation in this field and the initiative for realisation of such projects. It was pointed out that ZELS has an Energetics and Energy Efficiency Network composed of representatives of the municipalities working in this field, as well as Energy Commission. The meetings are used to state the challenges faced by the local authority, provision of proposals for legislation improvement or provision of certain benefits for development of such activities, and in particular for exchange of good practises realised by the municipalities in this field. The Commission defines systematised positions which are afterwards

ва или овозможување на одредени полезности за развивање на вакви активности, а особено се разменуваат добрите практики што општините ги реализирале на ова поле. Комисијата утврдува систематизирани ставови, кои потоа ЗЕЛС ги застапува во преговорите со централната власт. Меѓу позначајните ставови се : да се обезбедат поголеми субвенции од државата во користењето на обновливи извори на енергија , посебно во градежниот сектор, да се зголемат блок дотациите во образованието за реално да ги отсликува енергетските трошоци .Побарано е да се прецизира процедурата за самоинвестирање и поврат на средства во јавни објекти на локално ниво . Исто така, ставови на ЗЕЛС се барањата за доусогласување на легислативата со ЕУ, создавање на посебна законска регулатива за ЕЕ и создавање услови општините да инвестираат во алтернативни извори на енергија , која ќе биде понудена за откуп.

Потенцирано беше дека локалната власт навистина сериозно пристапува на можностите за заштеда преку енергетска ефикасност. Беше истакнато дека голем број на општини имаат изготвено Програми за енергетска ефикасност , кои се изгласани од општинските совети и при тоа од нив се реализирани низа проекти. Особено вакви активности, општините превземаат во образовните установи, со цел намалување на трошоците за затоплување, потоа има примери на заштеди во уличното осветлување, а една општина (Карпош) веќе донесе и „Правилник за мерките за енергетска ефикасност кои треба да ги исполнат проектите за изградба на нови и реконструкција на постојни објекти , како услов за добивање на одобрение за градење “. Во неколку општини се започнати, а некаде и реализирани бизнис иницијативи за искористување на сончевата енергија и на енергијата на ветерот.

На Конференцијата ЗЕЛС ги изнесе и Препораките донесени од локалните власти за подобрување на финансирањето на проектите за енергетска ефикасност во Република Македонија на локално ниво. Односно изнесена е иницијатива за создавање на Фонд за енергетска ефикасност и иницијатива за обезбедување на кредитни линии на банки со пониски каматни стапки. Забележано е дека општините имаат потреба не само од изработка на проекти, туку и нивно кофинансирање од страна на меѓународните организации кои подржуваат проекти од ЕЕ . од посебна важност е и создавањето на поповолни услови на пазарот , за влез на домашни и странски ЕСКО-компани и поддршка во развивањето на формите на јавно –приватно партнерство во овој сегмент.

КАРПОШ - ПИОНЕР ВО ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ

Позитивните искуства на општина Карпош од примената на мерките за енергетска ефикасност, во реализација на проектите за реконструкција на објектите на училиштата и на градинките, како и термоизолациите на фасадите на неколку јавни згради во општината и ефектите на заштеда на енергија, добиени како резултат на овие мерки, се основната причина да ги прошириме овие позитивни практики и пошироко на градежните објекти кои се градат, или реконструираат на територијата на општината.

Правилникот и методологијата за пресметка, се првиот чекор на патот по кој енергетската ефикасност во градежниот сектор ќе биде начин на планирање и реализирање на сите идни инвеститори и градители во општината. Придобивките од ваквата наша политика, позитивно ќе се одразат кон трите целни групи на кои се наменети. Тука пред сè се мисли на инвеститорите на објекти во општина Карпош, кои ќе треба да градат објекти, што ќе трошат многу помалку енергија, при исти услови на удобно живеење и работа во нив. Ваквите објекти, по донесување на законската обврска, ќе добијат енергетски сертификат со висока категоризација, што значи и повисока пазарна цена на објектот. Обврските за пресметка на коефициентите за проводливост во фазата архитектура на основните проекти, не се посебна финансиска обврска на инвеститорот, за разлика од елаборатите за енергетска ефикасност, што ќе бидат посебен дел на проектите со значителна финансиска вредност.

Субвенциите што општина Карпош ги дефинира и ги одобрува со правилникот, се дополнителен мотив кој треба да го зголеми интересот за градба во општината.

Втората целна група ни се граѓаните на општина Карпош. Цените, на сите видови енергии, постојано растат и се значајна ставка во домашниот буџет на граѓаните. Ваквите градби ќе трошат од 40% до 70% помалку енергија од еквивалентните станбени повр-

represented by ZELS in the negotiations with the central authority. The following are some of the more important positions: provision of higher subsidies by the state for use of renewable energy sources, in particular in the civil engineering area, increasing of the block-grants in the education field so they could realistically depict the energy related costs. The self-investment procedure and the return of funds in public facilities at local levels was asked to be further specified. In addition, ZELS positions refer to the requests for further harmonisation of our legislation with the EU acquis, creation of special legislation for EE and creation of conditions for the municipalities to be able to invest in alternative energy sources, which are to be offered for purchasing purposes.

It was emphasised that the local authority has a serious approach towards the energy efficiency savings possibilities. It was pointed out that a great number of municipalities have prepared energy efficiency programmes, voted by the municipal councils of which a number of projects were realised. In particular, such activities are undertaken by the municipalities in the educational institutions in order to reduce the heating costs; moreover, there are examples for street lighting savings, and one municipality (Karposh) has already adopted a “Rulebook on energy efficiency measures to be complied by the projects for construction of new and reconstruction of existing facilities” as a condition for obtaining a construction approval. Certain business initiatives for solar energy utilisation as well as wind energy utilisation have commenced, and have been realised to some extent, in several municipalities.

At the Conference, ZELS presented the recommendations, adopted by the local authorities, for improvement of the energy efficiency projects financing in the Republic of Macedonia at a local level, that is, presented an initiative for establishment of an Energy Efficiency Fund and an initiative for securing facilities with banks with lower interest rates. It was noted that the municipalities have a need, not only for preparation of projects, but also for their co-financing by the international organisations which support EE projects. The creation of more favourable market conditions for entry of national and foreign ESKO (Energy Service Company)-companies and support in the development of public-private partnership forms in this domain is of particular importance.

KARPOS - A PIONEER IN ENERGY EFFICIENCY

The positive experiences of the Municipality of Karpos from the application of energy efficiency measures in the implementation of the projects for reconstruction of buildings of schools and kindergartens, and thermal insulations of the facades of several public buildings in the municipality and the effects of energy saving, obtained as a result of these measures, are the main reason to extend these positive practices even wider to buildings currently built or reconstructed within the territory of the municipality.

The Rulebook and methodology for calculation, are the initial step on the path in which the energy efficiency in the construction sector will be a means of planning and implementation for all future investors and constructors in the municipality. The benefits of such a policy will be reflected positively to the three target groups for which they are intended. This primarily refers to the investors of facilities in the Municipality of Karpos, who will have to build facilities that will consume much less energy, under the same conditions of comfortable living and working in them. Such facilities, after the adoption of the legal obligation, will obtain an energy certificate of high category, which signifies a higher market price of the facility. The obligations for the calculation of the conductivity coefficients in the architecture phase of the basic projects, are not a specific financial obligation of the investor, as opposed to the energy efficiency elaboration reports, which will be a separate segment of projects with significant financial value.

The subsidies which the Municipality of Karpos has defined and approved by the Rulebook, are an additional incentive, which should increase the interest in building within the municipality.

The second target group for us are the citizens of the Municipality of Karpos. The prices of all types of energy, have been growing constantly and are an important item in the family budget of the citizens. Such buildings will consume 40% to 70% less

шини, градени без примена на мерките за енергетска ефикасност.

Дека Карпош не останува само на идеи, туку е пионер во примената на енергетската ефикасност во градбата, може да се илустрира со неколку егзактни примери. Од сите 20 објекти кои се во надлежност на општина Карпош и кои се реконструираа лани и годинава, во 16 се применети овие стандарди. Од нив 10 се училишта и шест градинки, а во останатите градинки тие ќе се имплементираат при реконструкцијата во следната година. По донесувањето на правилникот, од 48 издадени одобренија за градење, дури 60% од нив претендираат на ослободување од комуналии за 20%, во согласност со истиот правилник. Тоа значи дека тие, на годишно ниво, ќе имаат потрошувачка од 50 до 70 KWh по квадратен метар, што е извонредно постигнување во сферата на енергетската ефикасност. Геотермално затоплување ќе се вгради и во ООУ „Братство“, а во пет училишта веќе се вградени бојлери за топла вода на соларна енергија. Но, тоа е само успешен почеток.

Овие наши заложби се и нашиот придонес во намалување на вкупните енергетски потреби во државата, а со тоа и намалување на емисиите на CO₂ и заштита на животната средина.

Виолета Цветковска
ПР лице на општина Карпош

КИСЕЛА ВОДА- ЕНЕРГЕТСКИ ЕФИКАСНА ОПШТИНА

Општина Кисела Вода има усвоено Програма за енергетска ефикасност 2010-2014 год. Основни цели на ПЕЕ 2010-2014 се:

Изработка на база на податоци за сите објекти под управа на општина Кисела Вода;

- Намалена потрошувачка на енергија за 50 - 55 %;
- Намалени емисии на стакленички гасови за 40 - 45 %;
- Намалени трошоци во општинскиот буџет за 50 - 55 %;
- Реновирани енергетски системи и згради;
- Подобрена удобност во објектите.

Мерки за ЕЕ, вклучени во програмата, се однесуваат на зградите и уличното осветлување. Кај зградите е предвидено воведување на Енергетски менаџмент (управување, регулација и мониторинг) кај топлификационите системи; замена на дотраените прозорци и влезни врати со ЕЕ кај ОУ и ДГ; надворешна термоизолација на фасади кај ОУ и ДГ; реконструкција на кров и поставување на термоизолација кај ОУ и ДГ; замена на внатрешното осветлување со ЕЕ светилки и набавка на ЕЕ опрема и уреди. Кај уличното осветлување се предвидува реализација на; евидентирање и нумерирање на сијаличните места; замена на живините

energy than the equivalent residential areas built without the use of energy efficiency measures.

The fact that Karpos does not only have ideas, but is a pioneer in the application of energy efficiency in building, may be illustrated by some relevant examples. Of all the 20 facilities that are within the competence of the Municipality of Karpos and which were reconstructed throughout the previous and the current year, 16 applied these standards. Ten of these are schools and six are kindergartens and in other kindergartens they will be implemented in the reconstruction of the following year. After the adoption of the Rulebook, out of 48 building permits issued, even 60% thereof should acquire exemption from utilities by 20%, in accordance with the aforementioned Rulebook. This means that they will annually have a consumption of 50 to 70 KWh per square meter, which is a remarkable achievement in the field of energy efficiency. Geothermal heating will be installed in the Primary School "Bratstvo," and in five schools solar energy hot water heaters have already been built. However, that is only a great beginning.

energy hot water heaters have already been built. However, that is only a great beginning.

These commitments of ours are also our contribution to reducing the country's total energy needs, and therefore reducing CO₂ emission and environmental protection.

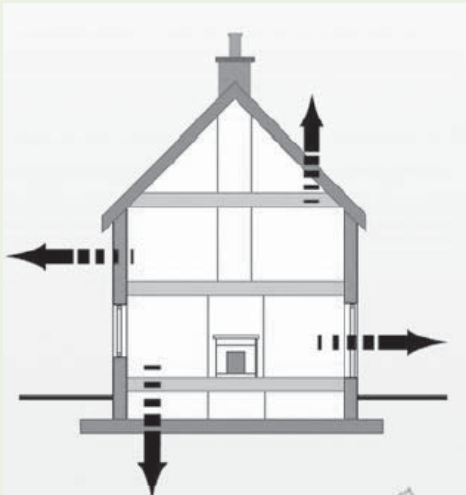
Violeta Cvetkovska
PR employee of the Municipality of Karpos

KISELA VODA - ENERGY EFFICIENT MUNICIPALITY

The Municipality of Kisela Voda has adopted an Energy Efficiency Programme for the period 2010-2014. The key objectives of EEP 2010-2014 are, as follows:

- Making a database of all facilities under the administration of the Municipality of Kisela Voda;
- Reduced energy consumption by 50 - 55%;
- Reduced greenhouse gas emissions by 40 - 45%;
- Reduced costs in the municipal budget by 50 - 55%;
- Renovated energy systems and buildings;
- Improved comfort in buildings.

The EE measures, included in the programme, refer to buildings and street lighting. For the buildings introduction of energy management (management, regulation and monitoring) in central heating systems; replacement of old windows and entrance doors with EE in primary schools and kindergartens; external thermal insulation of facades in primary schools and kindergartens; reconstruction of roofs and placement of thermal insulation in schools and kindergartens; replacing interior lighting with EE bulbs and procurement of EE equipment and devices, has been

светилки со ЕЕ светилки; воведување на систем на управување.

Од досега спроведените мерки за ЕЕ во општина Кисела Вода, утврдени се следните заштеди во 2011 година: 1. Заштеди на топлинска енергија од **1.470.000 KW/h годишно**; 2. Монетарни заштеди од **12.191.521 ден/год** и намалени емисии на CO₂ за **320 тони/год**.

Особено се покажа ефикасна мерката воведување на енергетски менаџмент (управување, регулација и мониторинг) на топлификационите системи од која имаме заштеди на топлинска енергија од : 65 % кај административните згради-општински бараки; 60 % кај основните училишта и 45 % кај детските градинки

Одличен пример за спроведени Мерки за ЕЕ се покажаа во основното училиште „Партенија Зографски“:

Годишни заштеди на топлинска енергија 356.395 KW/h, односно 83 %;

Годишни заштеди на вкупната енергија (греење, ладење, осветлување) 358.390 KW/h односно 74,5 %;

Финансиски заштеди 3.938.163 денари/годишно;

Намалување на емисиите на CO₂ од 92,5 т/год;

Вкупно вложени средства 6.691.852 денари;

Време на поврат на средствата 1,7 години;

По завршената енергетска обнова на училишната зграда, истата од енергетска класа Е-енергетски неефикасен објект станала од енергетска класа Б- високо енергетски ефикасен објект;

На објектот се постави ЕНЕРГЕТСКИ ПАСОШ, изработен според Директивите на ЕУ кој е прв енергетски пасош, поставен на јавен објект во Р. Македонија.

Од досега утврдените енергетски показатели, може да се заклучи дека доколку се обезбедат финансиски средства за реализирање на ПЕЕ во целост предвидените заштеди на енергија, а со тоа и монетарните заштеди, ќе бидат надминати.

Славко Митовски дипл.маш.инг.
одговорен за ЕЕ во општина Кисела Вода

ИСКРИСТУВАЊЕ НА ГЕОТЕРМАЛНИТЕ ВОДИ ВО ОПШТИНА КОЧАНИ

Во општина Кочани, во однос на проектите за енергетска ефикасност, поголем проект е оној за геотермалната вода од системот во Долни Подлог – Кочани, која се искористува и повторно се враќа во земјата. Со овој проект, во кој се вложени близу 2 милиони евра, е воспоставено решение за рационално користење на геотермалната енергија, со обезбедување целосен баланс на подземните води и стабилна еколошка животна средина. Со директна експлоатација на 350.000 м³ геотермална вода, со оддавање на топлинската енергија се заштедуваат 1600 тони нафта годишно за топлификација на оранжерискиот комплекс од шест хектари, со што се намалуваат емисиите на гасовите и другите штетни материји и неконтролираното загадување. Водата од системот „Геотерма“ се користи за загревање на 20 хектари оранжерији во Кочанско Поле и за затоплување на три училишта, Основниот суд и спортската сала.

Според стратешките планови, општината Кочани предвидува активности за искористување на геотермалната енергија за топлификација на градот, во рекреативно-бањски цели, за откупниот центар Агроберза, при производство на храна (одгледување специфични риби и аквакултури), како и за производство на електрична енергија. Заради искористување на сончевата енергија, на неколку локации во Кочани, се поставени дваесет соларни светилки, со што се врши редукација на потрошувачка на струја, заради што и во буџетот за 2013 година, општина Кочани планира дополнителни средства за замена на живините, со лед-светилки.

Љубинка Ајовска
ПР лице на општина
Кочани

envisaged. For the street lighting, registration and numbering of street lights; replacement of mercury lights with EE bulbs; introduction of management system, has been envisaged.

From the EE measures implemented so far in the Municipality of Kiselva Voda, the following savings have been established for 2011: 1. Heating energy savings from **1,470,000 KW / h per year**; 2. Monetary savings of **12,191,521 denars / year** and reduced CO₂ emissions of **320 tons / year**.

The measure of introducing energy management (management, regulation and monitoring) of central heating systems which created heating energy savings of: 65% for administrative buildings-municipal barracks; 60% for primary schools and 45% for kindergartens, proved to be particularly efficient.

An excellent example of implemented EE measures was shown in the primary school Parteniya Zografski:

Annual savings of heating energy 356.395 KW/ h, or 83%;

Annual savings of total energy (heating, cooling, lighting) 358,390 KW/h or 74.5%;

Financial savings 3,938,163 denars/ year;

Reduction of CO₂ emissions of 92.5 t / year;

Total invested funds 6,691,852 denars;

Period of returning the funds - 1.7 years;

After the completion of the energy reconstruction of the school building, from an energy E class – energy inefficient, it became a B class - highly energy efficient building;

The facility obtained an ENERGY PASSPORT, prepared in accordance with EU Directives, which is the first energy passport of a public facility in the Republic of Macedonia.

From the energy indicators determined so far, it can be concluded that if funding for implementation of EEP is provided, the anticipated energy savings, and therefore monetary savings, will be fully surpassed.

Slavko Mitovski, Graduated Mechanical Engineer
responsible for EE in the Municipality of Kiselva Voda

UTILISATION OF THE GEOTHERMAL WATERS IN THE MUNICIPALITY OF KOCANI

In the Municipality of Kocani, in terms of the energy efficiency projects, a more significant project is the one for the geothermal water from the system in Dolni Podlog - Kocani, which is used and comes back to the soil. By this project, for which nearly 2 million Euros were invested, a solution was established for rational utilisation of the geothermal energy, providing a complete balance of underground waters and stable ecological environment. By means of direct exploitation of 350,000 m³ of geothermal water, by providing thermal energy, 1600 tonnes of oil are saved per annum for heating the orangery complex of six hectares, thus reducing emissions of gases and other harmful substances, as well as uncontrolled pollution. The water from the Geotermo system is used to heat 20 hectares of orangeries in Kocansko Pole and heating of three schools, the Basic Court and the sports hall.

In accordance with the strategic plans, the Municipality of Kocani provides activities for utilisation of the geothermal energy for heating the city, for recreational and spa goals, for the Agrobberza purchasing centre, in food production (breeding of specific fish and aquacultures), as well as, for production of electricity. Due to the utilisation of solar energy, at several locations in Kocani, twenty solar lights were placed, which leads to

reduction of the electricity consumption. Therefore, in the budget for 2013, as well, the Municipality of Kocani plans additional funds for replacement of the mercury bulbs with energy saving ones.

Љубинка Ајовска
PR employee of the
Municipality of Kocani

НАПРЕДНА ОБУКА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КОМПЈУТЕРСКИ СИСТЕМИ И ПРОЕКТНО ПЛАНИРАЊЕ

Членови на Мрежата за ИТ лица, при ЗЕЛС имаа дводневна обука, на тема, „Управување со системи и процеси, конфигурација и работа во Linux и Windows серверска околина“ со цел надградување на капацитетите на општинската администрација од оваа област. Обуката, во организација на ЗЕЛС се одржа на 27 и 28 септември, 2012 година, во хотелот „Дрим“, во Струга. За реализација на истата, ЗЕЛС, преку тендерска постапка, ангажира професори од Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство.

Опфатените теми на оваа обука беа во согласност со барањата на ИТ претставниците на општините, членови на Мрежата за ИТ, кои се утврдени и во Програмата за обуки на ЗЕЛС Тренинг Центарот. Всушност целата обука беше поделена на три поважни сегменти. „Управување со Windows системи“ беше првата тема, во која се посочуваа позитивните практики во исполнувањето на законските обврски од областа на информатичката технологија, а посебно беше нагласена имплементација на обврските за заштита на личните податоци. Надградување на знаењата од Linux оперативните системи, беше втората важна тема за ИТ лицата од општините. Со користењето на овие системи, општината може да ги намали трошоците за набавка на скапи и лиценцирани софтверски решенија. Третата тема се однесуваше на запознавање со проектен менаџмент за креирање и управување со информатички системи. Присутните лица на крајот од обуката беа тестирани со цел проверка на нивото на стекнатите знаења од обуката, а добиените резултати се доставуваат до градоначалникот од општината од каде што доаѓа ИТ лицето.

ADVANCED TRAINING FOR COMPUTER SYSTEMS MANAGEMENT AND PROJECT PLANNING

The members of the Network for IT employees within ZELS had two-day training on the subject "Managing systems and processes, configuration and operation in Linux and Windows server environment", in order to upgrade the capacity of the municipal administration in that area. The training, organised by ZELS, was held on 27 and 28 September 2012, at the Drim Hotel in Struga. For the implementation of the training, ZELS, by a tendering procedure, engaged professors from the Faculty of Information Science and Computer Engineering.

The topics covered in this training were in accordance with the requirements of the IT representatives of the municipalities, members of the IT network, which have also been defined in the training programme of the ZELS Training Centre. In fact, the whole training was divided into three major segments: "Windows Systems Management" was the first subject, which indicated the positive practices in fulfilling the legal obligations in the area of information technology, and the implementation of the obligations for personal data protection was particularly emphasised. "Upgrading the knowledge of Linux operation systems" was the second important topic for the IT employees from the municipalities. By using these systems, the municipality may reduce the cost for procurement of expensive and licensed software solutions. The third subject was related to the introduction of project management for the creation and management of information systems. At the end of the training, the participants were tested in order to check the level of the knowledge of the training and the obtained results were submitted to the Mayor of the municipality from which the IT employee comes.

ПРОЕКТОТ „СЕРТИФИЦИРАЊЕ НА ОПШТИНИ СО ПОВОЛНО ДЕЛОВНО ОКРУЖУВАЊЕ“ СЕ РЕАЛИЗИРА ПО УТВРДЕНАТА ДИНАМИКА

Во рамките на БФЦ СЕЕ проектот „Сертифицирање на општини со поволно деловно опкружување“, на 17 септември 2012, во просториите на ЗЕЛС се одржа првиот состанок со работната група, составена од претставници од Министерството за економија, Агенцијата за странски инвестиции и промоција на извозот, ЗЕЛС, Сојузот на стопански комори и претставници од четирите пилот-општини: Велес, Струга, Штип и Струмица.

Партнерите на проектот „БФЦ СЕЕ“ во Македонија, ЗЕЛС и ССК, дискутираа за активностите кои произлегуваат од Меморандумот за соработка и информираа за досега реализираните активности. Притоа, се говореше за динамиката на преземените активности на евалуаторите, разгледани беа процесите на формирање на Комисијата за верификација и беа дефинирани чекорите за формирање на сертификационото тело. Работната група заклучи дека проектот се одвива по утврдената динамика и општините, во континуитет, ги реализираат потребните активности. Проектот завршува во јуни, следната година, а добрите практики кои ќе произлезат од четирите пилот-општини, ќе бидат понатаму пренесени во општините во земјава и регионот.

ПРЕКУ „ФОРУМИ ВО ЗАЕДНИЦАТА“ ГРАЃАНИТЕ ПРЕДЛАГАА ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВОЈ НА ОПШТИНАТА ЗА СЛЕДНАТА ГОДИНА

Програмата „Форуми во заедницата“, во месец септември, одржа вкупно 17 форуми во рамки на новиот циклус од програмата што започна годинава и опфаќа три типа на форуми – проектни, буџетски и меѓуопштински.

Општините Валандово, Неготино, Осломеј, Боговиње, Делчево, Аеродром, Карпош, Желино, Зајас, Гази Баба, Пехчево, Конче, Македонски Брод, Прилеп, Пробиштип и Кочани, Василево и Босилово, Струга и Дебарца одржаа форумски сесии на кои ги разгледуваа општинските буџети, ги анализираа избраните теми и започнаа со изработка на предлог-концептите, утврдени како приоритетни од граѓаните.

Буџетските форуми, каде присуствуваа во просек 100 жители од секоја општина, ги посочуваа стратешките планови и приоритети за развој на општините за 2013 година, во чии рамки жителите дискутираа за своите предлози и ѝ ги даваа своите идеи и предлози на локалната администрација. Претставниците на ЕЛС ги презентираа општинските буџети и програмите, во согласност со кои учесниците ги предлагаа своите приоритети за наредната година.

Предлог-концептите, коишто ги изработуваа жителите на општините во согласност со избраните теми во проектните форуми, најчесто се однесуваа на инфраструктура, комунални дејности, водоснабдување и управување со отпад. Форумите, на кои учествуваа просечно околу 80 жители на општините, дискутираа за општинските проблеми во врска со фекална канализација, јавно осветлување, поставување вертикална и хоризонтална сигнализација, реновирање на резервоари за вода и каптажа, санирање на дивите депонии, изградба и уредување на јавни површини, изградба на спортски игралишта, предлог-мерки за подобра енергетска ефикасност во училиштата, асфалтирање на улици итн.

THE PROJECT CERTIFICATION OF MUNICIPALITIES WITH FAVOURABLE BUSINESS ENVIRONMENT HAS BEEN IMPLEMENTED ACCORDING TO THE DEFINED DYNAMICS

Within the BPC SEE Project "Certification of municipalities with favourable business environment", on 17 September 2012, in the premises of ZELS, the first meeting of the working group, composed of representatives from the Ministry of Economy, the Agency for Foreign Investments and Export Promotion, ZELS, the Union of Chambers of Commerce (SSK) and representatives of the four pilot municipalities: Veles, Stip Struga, Strumica, was held.

The BPC SEE Project partners in Macedonia, ZELS and SSK, discussed the activities arising from the Memorandum of Cooperation and informed on the activities undertaken so far. The dynamics of the actions undertaken by evaluators was also discussed, the processes of establishment of the Commission for verification were reviewed and the steps for establishment of the certification body were defined. The working group concluded that the project has been carried out by the determined dynamics and municipalities have continuously implemented the necessary activities. The project ends in June next year, and the good practices arising from the four pilot municipalities will be further conveyed to the municipalities in the country and the region.

THROUGH COMMUNITY FORUMS CITIZENS PROPOSE PRIORITIES FOR DEVELOPMENT OF THEIR MUNICIPALITY FOR THE FOLLOWING YEAR

With the Community Forums Programme, in September, 17 forums were held within the new cycle of the programme, which started this year and includes three types of forums – project forums, budget forums and inter-municipality forums.

The Municipalities of Valandovo, Negotino, Oslomej, Bogovine, Delcevo, Aerodrom, Karpos, Zelino, Zajas, Gazi Baba, Pehcevo, Konce, Makedonski Brod, Prilep, Probistip and Kocani, Vasilevo and Bosilovo, Struga and Debarca held forum sessions, at which they reviewed the municipal budgets, they analysed the selected topics and started with the preparation of the draft-concepts, identified as priority by the citizens.

The budget forums which were attended by an average of 100 residents from each municipality, identified the strategic plans and priorities for the development of municipalities for 2013, within which residents discussed their proposals and gave their ideas and suggestions to the local administration. The representatives of the units of local self-government presented the municipal budgets and programmes and, in accordance with them, the participants suggested their priorities for the following year.

The draft-concepts, which were drawn up by the residents of the municipalities, in accordance with the selected topics of the project forums, were mostly related to infrastructure, utility activities, water supply and waste management. The forums, attended by approximately 80 residents of municipalities, discussed the municipal problems relating to the sewerage, public lighting, placement of vertical and horizontal signalisation, renovation of water tanks, treatment of irregular dumpsites, construction and arranging of public areas, building of sports playgrounds, draft-measures for improved energy efficiency in schools, paving of streets and the like.

Собирање смет, локалитетот Пониква и водоснабдување и отпадни води, се трите теми за кои наредните месеци ќе дискутираат жителите на општините, во кои се спроведува меѓуопштинскиот форум. Околу 100 учесници просечно, присуствуваа на првите форумски сесии на кои се анализираа темите, се дискутираше за предлозите на граѓаните и се утврдуваа проблемите, во чии рамки ќе се посочуваат решенија.

Програмата „Форуми во заедницата“, во месец септември, објави оглас за општините за спроведување проект и меѓуопштински форум за 2013 и 2014 година. Се очекува, во согласност со планираното, да се избрат максимум 5 општини за спроведување проектни и максимум 2 општини за спроведување меѓуопштински форуми.

Waste collection, the site Ponikva, water supply and wastewaters, are the three subjects, which are going to be discussed in the forthcoming months, by the residents of municipalities implementing the inter-municipality forum. Approximately 100 participants attended the initial forum sessions, at which the subjects were analysed, citizens' proposals were discussed and problems were determined, relating to which solutions will be suggested.

The Community Forums Programme, in September, published a call for municipalities for implementation of a project and inter-municipality forum for 2013 and 2014. It is expected, in accordance with the plan, that a maximum of 5 municipalities will be selected to implement project forums and maximum 2 municipalities to implement the inter-municipality forums.

Штедењето електрична енергија може да биде забавно!

Покривајте ги садовите за готвење со капак, за да го намалите времето потребно за готвење.

Повеќе совети на www.evn.mk или на **0890 12345**

EVN
macedonia

ZELS - 40 години во служба на општините

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА - ЗЕЛС

Тел.+389(0)2 30 99 033/ факс.+389(0) 2 30 61 994

Ул. Женевска бб. п. фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија

contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

ZELS – 40 years in service of the municipalities

ASSOCIATION OF THE UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA - ZELS

Tel. ++389(0)2 30 99 033/ fax. +389(0) 2 30 61 994

St. „Zenevska,, nn, P.B. 32, 1000 Skopje, Republic of Macedonia

contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk